

Q U I N T I
H O R A T I I F L A C C I
O P E R A.
V O L. I.

*J. Müller sc:
Ex Num: in Thes: Christinae Reg: Aug:*

L O N D I N I:
Prostant apud GUL. SANDBY in vico dicto Fleetstreet.
M D C C X L I X.

Lh 8.2/5.2

Harvard College Library

Bowie Collection

Gift of

Mrs. E. D. Brandegee

Nov. 9, 1908.

(2 vols)

CELSISSIMO PRINCIPI

G E O R G I O,

Serenissimi Principis Walliae

Filio Natu maximo,

Gentis, Parentum, Patriae,

Ornamento, Amori, Deliciis;

Q. HORATIUM FLACCUM

Sua Cura adornatum

Humillime nuncupat

GUL. SANDBY.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

1890

u
l
t
g
E
i
f
n
i
a
t
g

Q. HORATII FLACCI V I T A

A

Suetonio Tranquillo conscripta.

Quintus Horatius Flaccus Venusinus, patre, ut ipse quidem tradit, libertino, et exactio-
num coactore ; ut vero creditum est, falsamentario ; cum illi quidam in altercatione exprobrasset, *Quoties ego vidi patrem tuum brachio se emungentem?* Bello Philippen-
si excitus a M. Bruto imperatore, tribunus militum meruit ; victisque partibus, venia impetrata, scriptum Quaestorium comparavit : ac primo Maecenati, mox Augusto in gratiam insinuat-
us, non mediocrem in amborum amicitia locum tenuit. Maecenas quan-
topere eum dilexerit, satis testatur illo epi-
grammate :

A

Ni

ii Q. HOR. FLACCI VITA.

*Ni te visceribus meis, Horati,
Plus jam diligo, tu tuum sodalem,
Hinno me videas strigosiorem.*

Sed multo magis, extremis esquilis tali ad
Augustum elogio :

Horati Flacci, ut mei, esto memor.

Augustus epistolarum quoque ei officium obtulit, ut hoc ad Maecenatem scripto significat : *Ante ipse sufficebam scribendis epistolis amicorum ; nunc occupatissimus et infirmus. Horatium nostrum te cupio adducere. Veniet igitur ab ista parasitica mensa ad hanc regiam, et nos in epistolis scribendis adjuvabit. Ac ne recusanti quidem aut succensuit quicquam, aut amicitiam ingerere destitit. Exstant epistolae, e quibus, argumenti gratia, pauca subjeci. Sume tibi aliquid juris apud me, tanquam si convictor mihi fueris : recte enim, et non temere feceris : quoniam id usus mihi tecum esse volui, si per valetudinem tuam fieri possit. Et rursus : Tui qualem habeam memoriam poteris ex Septimio quoque nostro audire : nam incidit ut coram illo fieret a me tui mentio.*

Q. HOR. FLACCI VITA. iii

tio. Neque enim, si tu superbus amicitiam nostram spreveris, ideo nos quoque ἀνθυπερη- φανόμεν. Scripta quidem ejus usque adeo probavit, mansuraque perpetuo opinatus est, ut non modo saeculare carmen componendum injunxerit; sed et Vindelicam victoriam Tiberij Drusique, privignorum suorum: eumque coegerit propter hoc, tribus carminum libris ex longo intervallo quartum addere; post Sermones vero lectos quosdam, nullam sui mentionem habitam, ita sit questus: Iratum me tibi scito, quod non in plerisque ejusmodi scriptis mecum potissimum loquaris. An vereris ne apud posteros infame sit quod videaris familiaris nobis esse? Expresstitque Eclogam cujus initium est:

*Cum tot sustineas et tanta negotia solus,
Res Italas armis tuteris, moribus ornes,
Legibus emendes; in publica commoda pec-
cem,*

Si longo sermone morer tua tempora, Caesar.

Habitu corporis brevis fuit atque obesus; qualis et a semetipso in Satyris describitur, et ab Augusto hac Epistola: *Pertulit ad me*

iv Q. HOR. FLACCI VITA.

Dionysius libellum tuum, quem ego, ne accussem brevitatem, quantuluscunque est, boni consulo. Vereri autem mihi videris ne majores libelli tui sint, quam ipse es: sed si tibi statura deest, corpusculum non deest. Itaque licebit in sextariolo scribas, cum circuitus voluminis tui sit ὀκτώδισσος, sicut est ventriculi tui.

Vixit plurimum in secessu ruris sui Sabini, aut Tiburtini; domusque ejus ostenditur circa Tiburni luculum. Venerunt in manus meas et Elegi sub ejus titulo, et Epistola prosa oratione quasi commendantis se Maecenati: sed utraque falsa puto. Nam elegi vulgares; Epistola autem obscura, quo vitio minime tenebatur. Natus est vi. Id. Decembris, L. Cotta et L. Torquato Coss. Decessit v. Kal. Decemb. C. Marcio Censorino et C. Asinio Gallo Coss. post nonum et quinquagesimum annum; haerede Augusto palam nuncupato, cum urgente vi valetudinis non sufficeret ad obsignandas testamenti tabulas. Humatus et conditus est extremis esquilis, juxta Maecenatis tumulum.

LECTORI

LECTORI BENEVOLO.

MENTEM nostram et consilium in
 hac Editione suscipienda paucis ac-
 cipe. Pigebat indies videre melioris
 aevi scriptores typis exesis et attritis,
 chartaque emporetica excusos; quin et
 erroribus omnigenis, quos aut indocti Li-
 brarii, aut Critici semidocti invexerant,
 foedissime inquinatos: Scriptores omni ex
 parte dignos, quibus et nitidior cultus,
 et ornatus exquisitior, et accuratior di-
 ligentia adhiberetur. Itaque et nostra
 interesse, et rei literariae usui fore opi-
 nati sumus, specimen aliquod Editionis
 legitimae exhibere, quae se et textus pu-
 ritate, et operis Typographici elegantia,
 et ornamentis etiam non vulgaribus com-
 menderet. Et cum hac mente essemus,
 ecquem potius decuit praecedere, quam
 Ho-

vi LECTORI BENEVOLO.

*Horatium, Lyricorum principem? Quem
ita optime reformatum iri existimavimus,
si doctorum conjecturis omnibus ad calcem
libelli ablegatis, lectiones Codicum MSS.
quae sanissimae viderentur, reciperemus.
Typi, Charta, Atramentum, ipsa se satis
laudant. Accedunt etiam Antiquitatis
monumenta, poetae nostro ornando et il-
lustrando, plus triginta aeneis tabulis in-
cisa. Vale: et laboribus nostris fruiere.
Proxime sequetur Virgilius.*

HORATIUS

Segnius irritant animos demissa per aures
Quam quae sunt oculis subiecta fidelibus. Hor.

Tab. 1.

- 2 **M**USA Lyram tractans. Mus. Flor. tom. 2. 20
3 tab. 4.
Jupiter Pluvius, Grandinem sinistra terris mittens, 2
dextra fulmen tenens. ex Num. Trajani Montf.
Supp. tom. 1. tab. 19. fig. 3.
Spectat lib. 1. Carm. 2. vers. 1. 2.
4 Mercurius Virga sua, Animas ad Plut. et 26.
Proserp. ducens. Sepulch. Nas. tab. 8.
Spectat lib. 1. Carm. 10. vers. 19.
5 Jupiter curru vectus, Fulmen Jaculans in Gigan- 701
tem.
Spectat lib. 1. Carm. 12. vers. 57 et lib. 3.
Carm. 1. vers. 7.
6 { Securitas Columnae innixa. Num. Valeriani.
Oisellii Thef. tab. 59. fig. 7.
Spectat lib. 1. Carm. 35. vers. 14.
{ Neceffitas clavum manu gestans. Montf. pars 1.
tab. 197. fig. 2.
Spectat lib. 1. Carm. 35. vers. 17.
7 Cupido acuens sagittas. Montf. tom. 1. tab. 115.
fig. 3. 7
Spectat lib. 2. Carm. 8. vers. 15.
8 Apollo Musicus. Mus. Flor. tom. 1. tab. 65.
fig. 2. 11
Spectat lib. 2. Carm. 10. vers. 18.
9 Anchises Penates sinu gestans. Mus. Flor. tom. 2.
tab. 30. fig. 2. 23
Spectat lib. 2. Carm. 18. vers. 27.
10 Jupiter. 12

Horatius Signis, Picturis et Numismatibus Illustratus.
Tab.

11 Consecratio, Imperator in Caelum evehitur
fugiente penna.

Bellor. Arch. Triumph tab. 8.

Spectat lib. 3. Carm. 2. vers. 21 et seq.

12 Mercurius cum Insignibus.

13 Bacchantes cum Tymp. Sepulch. Nas. tab. 33.

Spectat lib. 3. Carm. 15. vers. 10.

14 Gratiae cum Vasis Vinariis, uno peramplo, altero
autem everso. Gem. Ogle tab. 48.

Spectat lib. 3. Carm. 19 vers. 17.

15 Athletae restem ducentes, sub pedibus palma ja-
cente. Mus. Flor. tom. 2. tab. 83. fig. 5.

Spectat lib. 3. Carm. 20. vers. 11. et Epist.
lib. 1. Epist. 10. vers. 48. Qui locus hac Gemma
mire illustratur

Imperat aut servit collecta pecunia cuique,
Tortum digna sequi, potius quam ducere funem.

16 Bacchantes. Maffei Gemmae tom. 4. tab. 90.

Spectat lib. 3. Carm. 25.

17 Europa. Mus. Flor. tom. 1. tab. 57. fig. 1.

Spectat lib. 3. Carm. 27. vers. 25.

18 Fortuna Manens. ex Num. Commodi.

Spectat lib. 3. Carm. 29. vers. 53.

19 — Alata. Mus. Flor. tom. 2. tab. 14. fig. 5.

Spectat lib. 3. Carm. 29. vers. 54.

20 Venus cum Cupidine.

21 Lyrae Antiquae sive Testudines ex mutis pisci-
bus factae. Fig. 1. a Stat. Mercurii in Hortis
Montalt. Romae. Fig. 2. ex Orb. Caelest. Antiq.
Farnes.

Spectant lib. 4. Carm. 3. vers. 17.

22 Temporum Felicitas. Mus. Pisanum tab. 28.
fig. 3.

Spectat lib. 4. Carm. 7. vers. 9.

23 Roma.

24 Fig.

Horatius Signis, Pi&cturis et Numismatibus Illustratus.

Tab.

- Fig. 1 Janus clausus ex Num. Augusti.
Spectat lib. 4. Carm. 15. vers. 9.
- 24 { — 2 Parthus signa Romana flexis genibus
restituens ex Num. Augusti. Spectat lib. 4. Carm. 15. vers. 3. 190
— 3 Altare cui Inscrip. Imp. Caes. Aug.
Lud. Saec. Spectat Carm. Saec. 188
— 4 Julium fidus ex Num. Aug. Spectat lib. 1. Carm. 12. vers. 46.
- 25 Apollo capillis intonsis. Mus. Flor. tom. 1. tab. 64. fig. 1. 136
Spectat Epod. 15. vers. 9.
- 26 Apollo et Diana. Maffei Gemmae.
Spectat Carm. Saecular.
- 27 Tantalus. Admiranda tab. 77. fig. 5.
Spectat lib. 1. Satyr. 1. vers. 68.
- 28 Matrona Romana. Stat. Rossi. tab. 17.
Spectat lib. 1. Satyr. 2. vers. 95.
- 29 Marfyas vultum ab Apolline avertens. Mus. Flor.
tom. 1. tab. 66. fig. 9.
Spectat lib. 1. Satyr. 6. vers. 120.
- 30 — Mercurii praeda a Pudicitia rejecta. inter
Gemmas Dom. Eliz. Germaine. Lond. 76.24
Spectat lib. 2. Sat. 3. vers. 68.
- 31 Trimalchionis Caena. Admiranda, tab. 43.
Spectat lib. 2. Satyr. 8.
- 32 Gladiator rude donatus. Mus. Flor. tom. 2. tab.
17. fig. 1.
Spectat Epist. lib. 1. Epist. 1. vers. 2.
- 33 Hercules Glyconis, vulgo Farnes. Stat. Rossi
tab. 49. 15
Spectat. lib. 1. Epist. 1. vers. 30.

Horatius Signis, Picturis et Numismatibus Illustratus.

Tab.

- Fig. 1 Judea sub palma,
Spectat lib. 2. Epist. 2. vers. 185.
- 2 Altare cui inscrip. Rom. et Aug. ex
Num. Aug.
Spectat lib. 2. Sat. 1. vers. 16.
- 34 { — 3 Genius Populi Romani, dextra fundens
aliquid e patera in Altare, sinistra Cornucop
tenens. Montf. Supp. vol. 1. tab. 77. fig. 2.
Spectat lib. 3. Carm. 6. vers. 5.
- 4 Num. Scribon. Libon. in cujus parte
aversa exhibetur Puteal Libonis. Familiae
Romanae. Num.
Spectat lib. 1. Epist. 19. vers. 8. et lib. 2.
Sat. 6. vers. 35.
96. 127 35 Persona Scenica, per hiatum Cupido faciem suam
ostentat. Maffei, tom. 3. tab. 21.
Spectat Artem Poetic. vers. 138.

QUINTI

191

ex

ns

pp

2.

te

ae

2.

nm

1

H

M

Co
Ev
Te
H
Ce
Ill
Qu
Ga
Ag
Nu
M
Lu

[1]

Q U I N T I
H O R A T I I F L A C C I
C A R M I N U M.
L I B E R I.

O D E I.

A D M A E C E N A T E M.

MAECENAS atavis edite regibus,
O et praesidium et dulce decus meum !
Sunt quos curriculo pulverem Olympicum
Collegisse juvat ; metaque fervidis
Evitata rotis, palmaque nobilis
Terrarum dominos evehit ad Deos.
Hunc, si mobilium turba Quiritium
Certat tergeminis tollere honoribus ;
Illum, si proprio condidit horreo
Quidquid de Libycis verritur areis,
Gaudentem patrios findere sarculo
Agros, Attalicis conditionibus
Nunquam dimoveas, ut trabe Cypria
Myrtoum pavidus nauta secet mare.
Luctantem Icariis fluctibus Africum

5

10

15

B

Mercator

Mercator metuens, otium et oppidi
 Laudat rura sui : mox reficit rates
 Quassas, indocilis pauperiem pati.
 Est qui nec veteris pocula Massici,
 Nec partem solido demere de die
 Spernit, nunc viridi membra sub arbuto
 Stratus, nunc ad aquae lene caput sacrae.
 Multos castra juvant, et lituo tubae
 Permissus sonitus, bellaque matribus
 Detestata. manet sub Jove frigido
 Venator, tenerae conjugis immemor :
 Seu visa est catulis cerva fidelibus,
 Seu rupit teretes Marsus aper plagas.
 Me doctarum ederae praemia frontium
 Dis miscent superis : me gelidum nemus,
 Nympharumque leves cum Satyris chori
 Secernunt populo ; si neque tibias
 Euterpe cohibet, nec Polyhymnia
 Lesboum refugit tendere barbiton.
 Quod si me lyricis vatibus inferes,
 Sublimi feriam fidera vertice.

20

25

30

35

O D E II.

AD AUGUSTUM CAESAREM.

JA M fatis terris nivis atque dirae
 Grandinis misit Pater, et rubente
 Dextera sacras jaculatus arces
 Terruit Urbem :

Terruit

3

CARMINUM LIBER I.

3

Terruit gentes, grave ne rediret

5

Seculum Pyrrhæ nova monstra questæ :

Omne cum Proteus pecus egit altos

Visere montes ;

Piscium et summa genus hæsit ulmo,

Nota quæ sedes fuerat columbis ;

10

Et superjecto pavidæ natarunt

Aequore damæ.

Vidimus flavum Tiberim, retortis

Litore Etrusco violenter undis,

Ire dejectum monumenta Regis,

15

Templaque Vestæ ;

Iliæ dum se nimium querenti

Jactat ultorem, vagus et sinistra

Labitur ripa, Jove non probante, u-

xorius amnis.

20

Audiet cives acuisse ferrum,

Quo graves Persæ melius perirent ;

Audiet pugnæ, vitio parentum

Rara juvenus.

Quem vocet Divum populus ruentis

25

Imperi rebus ? prece qua fatigent

Virgines sanctæ minus audientem

Carmina Vestam ?

Cui dabit partes scelus expiandi

Jupiter ? tandem venias, precamur,

30

Nube candentes humeros amictus,

Augur Apollo :

B 2

Sive

Sive tu mavis, Erycina ridens,
 Quam Jocus circumvolat, et Cupido :
 Sive neglectum genus et nepotes

35

Respicis auctor,

Heu, nimis longo fatiate ludo !
 Quem juvat clamor, galeaeque leves,
 Acer et Mauri peditis cruentum

Vultus in hostem :

42

Sive mutata juvenem figura
 Ales in terris imitaris, almae
 Filius Maiae, patiens vocari
 Caesaris ultor.

Serus in coelum redeas ; diuque
 Laetus interfis populo Quirini :
 Neve te nostris vitiis iniquum

45

Ocior aura

Tollat. hic magnos potius triumphos,
 Hic ames dici pater atque princeps :
 Neu finas Medos equitare inultos,
 Te duce, Caesar.

50

ODE III.

SIC te Diva potens Cypri,
 Sic fratres Helenae, lucida sidera,
 Ventorumque regat pater,
 Obstrictis aliis, praeter Iapyga,
 Navis, quae tibi creditum
 Debes Virgilium ; finibus Atticis

5

Reddas

CARMINUM LIBER I.

5

Reddas incolumem, precor,
Et serves animae dimidium meae.

35 Illi robur et aes triplex

Circa pectus erat, qui fragilem truci

10

Commisit pelago ratem

Primus, nec timuit praecipitem Africum
Decertantem Aquilonibus,

49 Nec tristes Hyadas, nec rabiem Noti;

Quo non arbiter Adriae

15

Major, tollere seu ponere vult freta.

Quem mortis timuit gradum,

Qui ficcis oculis monstra natantia,

45 Qui vidit mare turgidum, et

Infames scopulos Acrocerania?

Nequicquam Deus abscidit

20

Prudens Oceano dissociabili

Terras, si tamen impiae

50 Non tangenda rates transfiliunt vada.

Audax omnia perpeti

25

Gens humana ruit per vetitum nefas.

Audax Iapeti genus

Ignem fraude mala gentibus intulit:

Post ignem aethera domo

Subductum, macies, et nova febrium

30

Terris incubuit cohors;

Semotique prius tarda necessitas

Lethi corripuit gradum.

5 Expertus vacuum Daedalus aera

as Pennis non homini datis:

35

B 3

Perrupit

Perrupit Acheronta Herculeus labor.
 Nil mortalibus arduum est.
 Coelum ipsum petimus stultitia; neque
 Per nostrum patimur scelus
 Iracunda Jovem ponere fulmina.

O D E IV.

A D S E S T I U M.

SOLVITUR acris hiems grata vice veris et Favoni:
 Trahuntque ficcas machinae carinas:
 Ac neque jam stabulis gaudet pecus, aut arator igni;
 Nec prata canis albicant pruinis.
 Jam Cytherea choros ducit Venus, imminente Luna:
 Junctaeque Nymphis Gratiae decentes 6
 Alterno terram quatiant pede; dum graves Cyclosum
 Vulcanus ardens urit officinas.
 Nunc decet aut viridi nitidum caput impedire myrto,
 Aut flore, terrae quem ferunt solutae. 10
 Nunc et in umbrosis Fauno decet immolare lucis,
 Seu poscat agnam, five malit hoedum.
 Pallida mors aequo pulsat pede pauperum tabernas,
 Regumque turres. o beate Sesti, 14
 Vitae summa brevis spem nos vetat inchoare longam.
 Jam te premet nox, fabulaeque Manes,
 Et domus exilis Plutonia: quo simul mearis,
 Nec regna vini fortiare talis,
 Nec tenerum Lycidam mirabere, quo calet juvenus
 Nunc omnis, et mox virgines tepebunt. 20

O D E

ODE V.

AD PYRRHAM.

QUIS multa gracilis te puer in rosa
 Perfusus liquidis urget odoribus
 Grato, Pyrrha, sub antro ?

Cui flavam religas comam,
 Simplex munditiis ? heu, quoties fidem,
 Mutatosque Deos flebit, et aspera

5

Nigris aequora ventis
 Emirabitur insolens,
 Qui nunc te fruitur credulus aurea :
 Qui semper vacuum, semper amabilem
 Sperat, nescius aurae

10

Fallacis ! miseri, quibus
 Intentata nites. me tabula sacer
 Votiva paries indicat uvida
 Suspendisse potenti
 Vestimenta maris Deo.

15

ODE VI.

AD AGRIPPAM.

SCRIBERIS Vario fortis, et hostium
 Victor, Maconii carminis alite,
 Quam rem cunque ferox navibus aut equis
 Miles te duce gesserit.

B 4

Nos,

Nos, Agrippa, neque haec dicere, nec gravem 5
 Pelidae stomachum cedere nescii,
 Nec cursus duplicis per mare Ulyssæi,
 Nec faevam Pelopis domum
 Conamur, tenues grandia: dum pudor,
 Imbellisque lyrae Musa potens vetat 10
 Laudes egregii Caesaris, et tuas
 Culpa deterere ingeni.
 Quis Martem tunica tectum adamantina
 Digne scripserit? aut pulvere Troico
 Nigrum Merionen? aut ope Palladis 15
 Tydiden superis parem?
 Nos convivia, nos proelia virginum
 Sectis in juvenes unguibus acrium
 Cantamus; vacui, sive quid urimur,
 Non praeter solitum leves. 20

O D E VII.

AD MUNATIUM PLANCUM.

LAUDABUNT alii claram Rhodon, aut Mitylenen,
 Aut Ephesum, bimarivæ Corinthi
 Moenia, vel Baccho Thebas, vel Apolline Delphos
 Insignes, aut Thessala Tempe.
 Sunt quibus unum opus est intactae Palladis urbem 5
 Carmine perpetuo celebrare, et
 Undique decerpatae frondi praeponere olivam.
 Plurimus, in Junonis honorem,

Aptum

CARMINUM LIBER I.

9

Aptum dicit equis Argos, ditiesque Mycenae.

Me nec tam patiens Lacedaemon,

10

Nec tam Larissae percussit campus opimae,

Quam domus Albuneae resonantis,

Et praeceps Anio, et Tiburni lucus, et uda

Mobilibus pomaria rivis.

Albus ut obscuro deterget nubila coelo

15

Saepe Notus, neque parturit imbres

Perpetuos : sic tu sapiens finire memento

Tristitiam, vitaeque labores

Molli, Plance, mero ; seu te fulgentia signis

Castra tenent, seu densa tenebit

20

Tiburis umbra tui. Teucer Salamina patremque

Cum fugeret, tamen uda Lyaeo

Tempora populea fertur vinxisse corona,

Sic tristes affatus amicos :

Quo nos cunque feret melior fortuna parente,

25

Ibimus, o focii, comitesque.

Nil desperandum, Teucro duce, et auspice Teucro :

Certus enim promisit Apollo

Ambiguam tellure nova Salamina futuram.

O fortes, pejoraque passi

30

Mecum saepe viri, nunc vino pellite curas :

Cras ingens iterabimus aequor.

O D E

O D E VIII.

A D L Y D I A M.

LYDIA, dic, per omnes
Te Deos oro, Sybarin cur properes amando
Perdere: cur apricum

Oderit campum, patiens pulveris atque solis:
Cur neque militaris

Inter aequales equitet, Gallica nec lupatis
Temperet ora frenis?

Cur timet flavum Tiberim tangere? cur olivum
Sanguine viperino

Cautius vitat? neque jam livida gestat armis
Brachia, saepe disco,

Saepe trans finem jaculo nobilis expedito?
Quid latet, ut marinae

Filium dicunt Thetidis sub lacrymosa Trojae
Funera; ne virilis

Cultus in caedem et Lycias proriperet catervas?

O D E IX.

A D T H A L I A R C H U M.

VIDES, ut alta stet nive candidum
Soraete, nec jam sustineant onus
Silvae laborantes, geluque
Flumina confiterint acuto.

Dissolve

CARMINUM LIBER I. II

Dissolve frigus, ligna super foco 5

Large reponens; atque benignius

Deprome quadrimum Sabina,

O Thaliarche, merum diota.

Permitte Divis caetera: qui simul

Stravere ventos aequore fervido 10

Deproeliantes, nec cupressi,

Nec veteres agitantur orni.

Quid sit futurum cras, fuge quaerere; et

Quem fors dierum cunque dabit, lucro

Appone; nec dulces amores 15

Sperne puer, neque tu choreas,

Donec virenti canities abest

Morosa. nunc et Campus, et areae,

Lenesque sub noctem fufurri

Composita repetantur hora; 20

Nunc et latentis proditor intimo

Gratus puellae risus ab angulo,

Pignusque dereptum lacertis,

Aut digito male pertinaci.

ODE X.

HYMNUS IN MERCURIUM.

MERCURI, facunde nepos Atlantis,

Qui feros cultus hominum recentum

Voce formasti catus, et decorae

More palaestrae:

Te

Te canam, magni Jovis et Deorum
Nuncium, curvaeque lyrae parentem;
Callidum, quidquid placuit, jocoſo
Condere furto.

5

Te, boves olim niſi reddidiſſes
Per dolum amotas, puerum minaci
Voce dum terret, viduus pharetra
Riſit Apollo.

10

Quin et Atridas, duce te, ſuperbos,
Illo dives Priamus relictſo,
Theſſalosque ignes, & iniqua Trojae
Caſtra fefellit.

15

Tu pias laetis animas reponis
Sedibus, virgaque levem coerces
Aurea turbam, ſuperis Deorum
Gratus, et imis.

20

O D E XI.

A D L E U C O N O E N .

TU ne quaefieris (ſcire nefas) quem mihi, quem
tibi

Finem Di dederint, Leuconoe; nec Babylonios
Tentaris numeros. ut melius, quidquid erit, pati!
Seu plures hiemes, ſeu tribuit Jupiter ultimam,
Quae nunc oppoſitis debilitat pumicibus mare
Tyrrhenum. ſapias, vina liques, et ſpatio brevi
Spem longam reſeces. dum loquimur, fugerit invida
Aetas: carpe diem, quam minimum credula poſtero.

5

O D E

O D E XII.

QUEM virum aut heroa lyra vel acri
Tibia fumes celebrare, Clio?
Quem Deum? cujus recinet jocosa
Nomen imago,
Aut in umbrosis Heliconis oris, 5
Aut super Pindo, gelidove in Haemo?
Unde vocalem temere infecutae
Orpheia filvae,
Arte materna rapidos morantem
Fluminum lapsus, celeresque ventos, 10
Blandum et auritas fidibus canoris
Ducere quercus.
Quid prius dicam solitis Parentis
Laudibus; qui res hominum ac Deorum,
Qui mare et terras, variisque mundum 15
Temperat horis?
Unde nil majus generatur ipso,
Nec viget quidquam simile, aut secundum:
Proximos illi tamen occupavit
Pallas honores. 20
Proeliis audax neque te filebo,
Liber, et saevis inimica virgo
Belluis; nec te, metuende certa
Phoebe sagitta.
Dicam et Alciden, puerosque Ledae; 25
Hunc

Hunc equis, illum superare pugnīs
Nobilem: quorum simul alba nautis

Stella refulsit,

Defluit saxīs agitatus humor;

Concidunt venti, fugiuntque nubes;

Et minax (quod sic voluere) ponto

Unda recumbit.

Romulum post hos prius, an quietum

Pompili regnum memorem, an superbos

Tarquini fasces, dubito, an Catonis

Nobile lethum.

Regulum, et Scauros, animaeque magnae

Prodigum Paulum, superante Poeno,

Gratus insigni referam Camena,

Fabriciumque.

Hunc, et incomitis Curium capillis

Utilem bello tulit, et Camillum

Saeva paupertas, et avitus apto

Cum lare fundus.

Crescit, occulto velut arbor aevo,

Fama Marcelli: micat inter omnes

Julium fidus, velut inter ignes

Luna minores.

Gentis humanae pater atque custos,

Orte Saturno, tibi cura magni

Caesaris fatis data: tu secundo

Caesare regnes.

Ille seu Parthos Latio imminentes

Egerit iusto domitos triumpho,

30

3

40

45

50

Sive

CARMINUM LIBER I.

15

Sive subjectos orientis orae

55

Seras et Indos;

Te minor latum reget aequus orbem:

Tu gravi curru quaties Olympum;

Tu parum castis inimica mittes

60

Fulmina lucis.

O D E XIII.

AD LYDIAM.

CUM tu, Lydia, Telephi
Cervicem roseam, cerea Telephi

Laudas brachia, vae, meum

Fervens difficili bile tumet jecur.

Tunc nec mens mihi, nec color

5

Certa fede manet: humor et in genas

Furtim labitur, arguens

Quam lentis penitus macerer ignibus.

Uror, seu tibi candidos

Turparunt humeros immodicae mero

10

Rixae; sive puer furens

Impressit memorem dente labris notam.

Non, si me fatis audias,

Speres perpetuum, dulcia barbare

Laedentem oscula, quae Venus

15

Quinta parte sui nectaris imbuit.

Felices ter, et amplius,

Quos irrupta tenet copula; nec malis

Divulsus

Divulsus querimoniis,
Suprema citius solvet amor die.

20

O D E XIV.

O Navis, referent in mare te novi
Fluctus? o quid agis? fortiter occupa
Portum. nonne vides, ut
Nudum remigio latus,
Et malus celeri saucius Africo,
Antennaeque gemant; ac sine funibus
Vix durare carinae
Possint imperiosius
Aequor? non tibi sunt integra lintea;
Non Di, quos iterum pressa voces malo.
Quamvis Pontica pinus,
Silvae filia nobilis,
Jactes et genus, et nomen inutile:
Nil pictis timidus navita puppibus
Fidit. tu, nisi ventis
Debes ludibrium, cave.
Nuper sollicitum quae mihi taedium,
Nunc desiderium, cura non levis,
Interfusa nitentes
Vites aequora Cycladas.

5

10

15

20

O D E

ODE XV.

PASTOR cum traheret per freta navibus
Idaeis Helenam perfidus hospitam ;
Ingrato celeres obruit otio

Ventos, ut caneret fera

Nereus fata. mala ducis avi domum,

5

Quam multo repetet Graecia milite,

Conjurata tuas rumpere nuptias,

Et regnum Priami vetus.

Eheu, quantus equis, quantus adest viris

Sudor ! quanta moves funera Dardanae

10

Genti ! jam galeam Pallas et aegida

Currusque et rabiem parat.

Nequicquam, Veneris praefidio ferox,

Pectus caesariem, grataque feminis

Imbelli cithara carmina divides :

15

Nequicquam thalamo graves

Hastas, et calami spicula Cnossii

Vitabis, strepitumque, et celerem sequi

Ajacem : tamen, heu, ferus adulteros

Crines pulvere collines !

20

Non Laertiaden, exitium tuae

Gentis, non Pylum Nestora respicis ?

Urgent impavidi te Salaminii

Teucerque, et Sthenelus sciens

Pugnae ; sive opus est imperitare equis

25

Non auriga piger. Merionen quoque

C

Nosces.

Nosces. ecce furit te reperire atrox

Tydides melior patre :

Quem tu, cervus uti vallis in altera

Visum parte lupum graminis immemor,

30

Sublimi fugies mollis anhelitu,

Non hoc pollicitus tuæ.

Iracunda diem proferet Ilio,

Matronisque Phrygum, classis Achillei.

Post certas hiemes uret Achaicus

35

Ignis Iliacas domos.

O D E XVI.

O Matre pulchra filia pulchrior,
Quem criminosis cunque voles modum

Pones iambis ; sive flamma,

Sive mari libet Adriano.

Non Dindymene, non adytis quatit

5

Mentem sacerdotum incola Pythius,

Non Liber æque, non acuta

Sic geminant Corybantes æra,

Tristes ut iræ : quas neque Noricus

Deterret ensis, nec mare naufragum,

10

Nec saevus ignis, nec tremendo

Jupiter ipse ruens tumultu.

Fertur Prometheus addere principi

Limo coactus particulam undique

Defectam, et infani leonis

15

Vim stomacho apposuisse nostro,

Irac

CARMINUM LIBER I. 19

Irae Thyesten exitio gravi
 Stravere ; et altis urbibus ultimae
 Stetere causae cur perirent
 Funditus, imprimeretque muris 20
 Hostile aratrum exercitus insolens.
 Compesce mentem. me quoque pectoris
 Tentavit in dulci juventa
 Fervor, et in celeres iambos
 Misit furem : nunc ego mitibus 25
 Mutare quaero tristia ; dum mihi
 Fias recantatis amica
 Opprobriis, animumque reddas.

O D E XVII.

AD TYNDARIDEM.

VELOX amoenum saepe Lucretilem
 Mutat Lycae Faunus, et igneam
 Defendit aetatem capellis
 Usque meis, pluviosque ventos.
 Impune tutum per nemus arbutos 5
 Quaerunt latentes et thyma deviae
 Olentis uxores mariti :
 Nec virides metuunt colubros,
 Nec Martiales hoeduleae lupos ;
 Utcunque dolci, Tyndari, fistula 10
 Valles, et Usticae cubantis
 Levia personuere saxa.
 Di me tuentur : Dis pietas mea

Et musa cordi est. hinc tibi copia
 Manabit ad plenum benigno
 Ruris honorum opulenta cornu.

15

Hic in reducta valle Caniculae
 Vitabis aestus, et fide Teia

Dices laborantes in uno

Penelopen vitreamque Circen.

20

Hic innocentis pocula Lesbii

Duces sub umbra: nec Semeleius

Cum Marte confundet Thyoneus

Proelia: nec metues protervum

Suspecta Cyrum, ne male dispari

25

Incontinentes injiciat manus,

Et scindat haerentem coronam

Crinibus, immeritamque vestem.

O D E XVIII.

AD QUINTILIUM VARUM.

NULLAM, Vare, sacra vite prius severis arborem
 Circa mite solum Tiburis, et moenia Catili.

Siccis omnia nam dura Deus proposuit: neque

Mordaces aliter diffugiunt sollicitudines.

4

Quis post vina gravem militiam, aut pauperiem crepat?

Quis non te potius, Bacche pater, teque, decens Venus?

At ne quis modici transfiliat munera Liberi,

Centaurea monet cum Lapithis rixa super mero

Debellata; monet Sithoniis non levis Evius:

Cum fas atque nefas exiguo fine libidinum

10

Dis-

CARMINUM LIBER I. 21

Discernunt avidi. non ego te, candide Bassareu,
 Invitum quatiam; nec variis obsita frondibus
 Sub divum rapiam. faeva tene cum Berecynthio
 Cornu tympana, quae subsequitur caecus amor sui,
 Et tollens vacuum plus nimio gloria verticem, 15
 Arcanique fides prodiga, perlucidior vitro.

O D E XIX.

DE GLYCERA.

MATER faeva Cupidinum,
 Thebanaeque jubet me Semeles puer,
 Et lasciva Licentia,
 Finitis animum reddere amoribus.
 Urit me Glycerae nitor 5
 Splendentis Pario marmore purius;
 Urit grata protervitas,
 Et vultus nimium lubricus aspici.
 In me tota ruens Venus
 Cyprum deferuit; nec patitur Scythas, 10
 Et versis animosum equis
 Parthum dicere, nec quae nihil attinent.
 Hic vivum mihi cespitem, hic
 Verbenas, pueri, ponite, thuraque,
 Bimi cum patera meri. 15
 Mactata veniet lenior hostia.

O D E XX.

A D M A E C E N A T E M.

VILE potabis modicis Sabinum
 Cantharis, Graeca quod ego ipse testa
 Conditum levi; datus in theatro
 Cum tibi plausus,
 Care Maecenas eques, ut paterni
 Fluminis ripae, simul et jocosa
 Redderet laudes tibi Vaticani
 Montis imago.
 Caecubum, et praelo domitam Caleno
 Tu bibes uvam: mea nec Falernae
 Temperant vites, neque Formiani
 Pocula colles.

5

10

O D E XXI.

I N D I A N A M E T A P O L L I N E M.

DIANAM tenerae dicite virgines:
 Intonsum, pueri, dicite Cynthium,
 Latonamque supremo
 Dilectam penitus Jovi.
 Vos laetam fluviis, et nemorum coma,
 Quaecunque aut gelido prominet Alcido,
 Nigris aut Erymanthi
 Silvis, aut viridis Cragi:

5

Vos

CARMINUM LIBER I.

23

Vos Tempe totidem tollite laudibus,
Natalemque, mares, Delon Apollinis,

10

Insignemque pharetra

Fraternaque humerum lyra.

Hic bellum lacrymosum, hic miseram famem
Pestemque, a populo et principe Caesare, in

Perfas atque Britannos

15

Vestra motus aget prece.

O D E XXII.

AD ARISTIUM FUSCUM.

INTEGER vitae, scelerisque purus

Non eget Mauris jaculis, neque arcu,

Nec venenatis gravisda sagittis,

Fusce, pharetra ;

Sive per Syrtes iter aestuosas,

5

Sive facturus per inhospitalem

Caucasum, vel quae loca fabulosus

Lambit Hydaspes.

Namque me silva lupus in Sabina,

Dum meam canto Lalagen, et ultra

10

Terminum curis vagor expeditis;

Fugit inermem :

Quale portentum neque militaris

Daunia in latis alit esculetis ;

Nec Jubae tellus generat, leonum

15

Arida nutrix.

C 4

Pone

Pone me pigris ubi nulla campis
 Arbor aestiva recreatur aura ;
 Quod latus mundi nebulae malusque
 Jupiter urget :

20

Pone sub curru nimium propinqui
 Solis, in terra domibus negata ;
 Dulce ridentem Lalagen amabo,
 Dulce loquentem.

O D E XXIII.

AD CHLOEN.

VITAS hinnuleo me similis, Chloe,
 Quaerenti pavidam montibus aviis
 Matrem, non sine vano
 Aurarum et filüae metu.

Nam, seu mobilibus veris inhorruit
 Adventus foliis, seu virides rubum
 Dimovere lacertae,

5

Et corde et genibus tremit.
 Atqui non ego te, tigris ut aspera,
 Gaetulufve leo, frangere persequor.

10

Tandem define matrem

/ Tempeſtiva ſequi viro.

O D E XXIV.

A D V I R G I L I U M .

QUIS desiderio sit pudor aut modus
Tam cari capitis? praecipe lugubres
Cantus, Melpomene, cui liquidam pater
Vocem cum cithara dedit.

Ergo Quintilium perpetuus sopor
Urget? cui Pudor, et Justitiae soror
Incorrupta Fides, nudaque Veritas,
Quando ullum inveniet parem?

Multis ille bonis flebilis occidit;
Nulli flebilior, quam tibi, Virgili.
Tu frustra pius, heu! non ita creditum
Poscis Quintilium Deos.

Quod si Threicio blandius Orpheo
Auditam moderere arboribus fidem;
Non vanae redeat sanguis imagini,
Quam virga semel horrida

Non lenis precibus fata recludere,
Nigro compulerit Mercurius gregi.
Durum: sed levius fit patientia,
Quidquid corrigere est nefas.

O D E XXV.

A D L Y D I A M.

PARCIUS jūctas quatiunt fenestras
Ictibus crebris juvenes protervi,

Nec tibi somnos adimunt: amatque
Janua limen,

Quae prius multum faciles movebat
Cardines. audis minus et minus jam,

Me tuo longas pereunte noctes,
Lydia, dormis?

Invicem moechos anus arrogantes

Flebis in solo levis angiportu,

Thracio bacchante magis sub inter-
lunia vento:

Cum tibi flagrans amor, et libido,

Quae solet matres furiare equorum,

Saeviet circa jecur ulcerosum;

Non sine questu,

Laeta quod pubes edera virenti

Gaudeat, pulla magis atque myrto;

Aridas frondes hiemis sodali

Dedicet Hebro.

ODE XXVI.

DE AELIO LAMIA.

MUSIS amicus, tristitiam et metus
 Tradam protervis in mare Creticum
 Portare ventis; quis sub Arcto
 Rex gelidae metuatur orae,
 Quid Tiridatem terreat unice
 Securus. o quae fontibus integris
 Gaudes, apricos nocte flores,
 Nocte meo Lamiae coronam,
 Pimplea dulcis: nil fine te mei
 Profunt honores. hunc fidibus novis,
 Hunc Lesbio sacrare plectro
 Teque tuasque decet sorores.

5

10

ODE XXVII.

AD SODALES.

NATIS in usum laetitiae scyphis
 Pugnare Thracum est. tollite barbarum
 Morem, verecundumque Bacchum
 Sanguineis prohibete rixis.
 Vino et lucernis Medus acinaces
 Immane quantum discrepat! impium
 Lenite clamorem, sodales,
 Et cubito remanete pressio.

5

Vultis

Vultis severi me quoque sumere
 Partem Falerni? dicat Opuntiae
 Frater Megillae, quo beatus
 Vulnere, qua pereat sagitta.
 Cessat voluntas? non alia bibam
 Mercede. quae te cunque domat Venus,
 Non erubescendis adurit
 Ignibus, ingenuoque semper
 Amore peccas. quidquid habes, age
 Depone tutis auribus. ah miser,
 Quanta laboras in Charybdi!
 Digne puer meliore flamma.
 Quae saga, quis te solvere Thessalis
 Magus venenis, quis poterit Deus?
 Vix illigatum te triformi
 Pegasus expediet Chimaera.

O D E XXVIII.

TE maris et terrae, numeroque carentis arenae
 Mensorem cohibent, Archyta,
 Pulveris exigui prope litus parva Matinum
 Munera: nec quidquam tibi prodest
 Aerias tentasse domos, animoque rotundum
 Percurrisse polum, morituro.
 Occidit et Pelopis genitor conviva Deorum,
 Tithonusque remotus in auras,
 Et Jovis arcanis Minos admissus: habentque
 Tartara Panthoiden, iterum Orco
 Demissum; quamvis, clypeo Trojana refixo

Tempora

Tempora testatus, nihil ultra
Nervos atque cutem morti concesserat atrae;
Judice te, non fordidus auctor
Naturae verique. sed omnes una manet nox, 15
Et calcanda semel via lethi.
Dant alios Furiae torvo spectacula Marti:
Exitio est avidum mare nautis:
Mista senum ac juvenum densantur funera: nullum
Saeva caput Proserpina fugit. 20
Me quoque devexi rapidus comes Orionis
Illyricis Notus obruit undis.
At tu, nauta, vagae ne parce malignus arenae
Ossibus et capiti inhumato
Particulam dare. sic, quodcunque minabitur Eurus 25
Fluctibus Hesperiiis, Venusinae
Plectantur silvae, te sospite; multaque merces,
Unde potest, tibi defluat aequo
Ab Jove, Neptunoque sacri custode Tarenti.
Negligis immeritis nocituram 30
Postmodo te natis fraudem committere forsan.
Debita jura vicesque superbae
Te maneant ipsum: precibus non linquar inultis;
Teque piacula nulla resolvent.
Quanquam festinas, non est mora longa; licebit 35
Injecto ter pulvere curras.

O D E XXIX.

A D I C C I U M.

ICCI, beatis nunc Arabum invides
 Gazis; et acrem militiam paras
 Non ante devictis Sabaeae
 Regibus; horribilique Medo
 Nectis catenas. quae tibi virginum,
 Sponso necato, barbara ferviet?
 Puer quis ex aula capillis
 Ad cyathum flatuetur unctis,
 Doctus sagittas tendere Sericas
 Arcu paterno? quis neget arduis
 Pronos relabi posse rivos
 Montibus, et Tiberim reverti;
 Cum tu coemtos undique nobiles
 Libros Panaeti, Socraticam et domum
 Mutare loricis Iberis,
 Pollicitus meliora, tendis?

O D E XXX.

A D V E N E R E M.

OVenus regina Cnidi Paphique,
 Sperne dilectam Cypron, et vocantis
 Thure te multo Glycerae decoram
 Transfer in aedem.

Fervidus

Fervidus tecum puer, et solutis
 Gratiae zonis, properentque Nymphae,
 Et parum comis sine te Juventas,
 Mercuriusque.

O D E XXXI.

A D A P O L L I N E M.

QUID dedicatum poscit Apollinem
 Vates? quid orat, de patera novum
 Fundens liquorem? non opimae
 Sardiniae segetes feracis;
 Non aestuosae grata Calabriae
 Armenta; non aurum, aut ebur Indicum;
 Non rura, quae Liris quieta
 Mordet aqua taciturnus amnis.
 Premant Calena falce, quibus dedit
 Fortuna vitem: dives et aureis
 Mercator exsiccat culullis
 Vina Syra reparata merce,
 Dis carus ipsis; quippe ter et quater
 Anno revisens aequor Atlanticum
 Impune. me pascunt olivae,
 Me cichorea, levesque malvae.
 Frui paratis et valido mihi,
 Latoe, dones, et, precor, integra
 Cum mente; nec turpem fenestram
 Degere, nec cithara carentem.

O D E XXXII.

AD LYRAM.

POSCIMUS, si quid vacui sub umbra
Lusimus tecum, quod et hunc in annum

Vivat et plures : age, dic Latinum,
Barbite, carmen,

Lesbio primum modulate civi :

Qui ferox bello, tamen inter arma,

Sive jactatam religarat udo

Litore navim ;

Liberum, et Musas, Veneremque, et illi

Semper haerentem puerum canebat,

Et Lycum nigris oculis nigroque

Crine decorum.

O decus Phoebi, et dapibus supremi

Grata testudo Jovis, o laborum

Dulce lenimen, mihi cunque salve

Rite vocanti.

O D E XXXIII.

AD ALBIUM TIBULLUM.

ALBI, ne doleas plus nimio, memor
Immitis Glycerae, neu miserabiles

Decantes elegos, cur tibi junior

Laesa praeniteat fide.

Insignem

CARMINUM LIBER I.

33

Insignem tenui fronte Lycorida
 Cyri torret amor: Cyrus in asperam
 Declinat Pholoen: sed prius Appulis
 Jungentur capreae lupis,
 Quam turpi Pholoe peccet adultero.
 Sic visum Veneri; cui placet impares
 Formas atque animos sub juga ahenea
 Saevo mittere cum joco.
 Ipsum me melior cum peteret Venus,
 Grata detinuit compede Myrtale
 Libertina, fretis acrior Adriae
 Curvantis Calabros finus.

5

10

15

O D E XXXIV.

PARCUS Deorum cultor et infrequens,
 Infanientis dum sapientiae
 Consultus erro; nunc retrorsum
 Vela dare, atque iterare cursus
 Cogor relictos. namque Diespiter
 Igni corusco nubila dividens
 Plerumque, per purum tonantes
 Egit equos volucremque currum;
 Quo bruta tellus, et vaga flumina,
 Quo Styx, et invisi horrida Taenari
 Sedes, Atlanteusque finis
 Concutitur. valet ima fummis

5

10

D

Mutare,

Mutare, et insignem attenuat Deus,
 Obscura promens : hinc apicem rapax
 Fortuna cum fridore acuto
 Sustulit ; hic posuisse gaudet.

15

O D E XXXV.

A D F O R T U N A M.

O Diva, gratum quae regis Antium,
 Praefens vel imo tollere de gradu
 Mortale corpus, vel superbos
 Vertere funeribus triumphos :
 Te pauper ambit sollicita prece
 Ruris colonus ; te dominam aequoris,
 Quicumque Bithyna laceffit
 Carpathium pelagus carina.
 Te Dacus asper, te profugi Scythae,
 Urbesque, gentesque, et Latium ferox,
 Regumque matres barbarorum, et
 Purpurei metuunt tyranni ;
 Injurioso ne pede proruas
 Stantem columnam ; neu populus frequens
 Ad arma cessantes, ad arma
 Concitet, imperiumque frangat.
 Te semper anteit saeva Necessitas,
 Clavos trabales et cuneos manu
 Gestans athena : nec severus
 Uncus abest, liquidumque plumbum.

5

10

15

20

Te

1

6

2

T
V

A
P

S
C

E
F

M
P

J
C

C

CARMINUM LIBER I.

35

Te Spes, et albò rara Fides colit
Velata panno, nec comitem abnegat,

Utcunque mutata potentes

Veste domos inimica linquis.

At vulgus infidum, et meretrix retro

25

Perjura cedit: diffugiunt cadis

Cum faece siccatis amici,

Ferre jugum pariter dolosi.

Serves iturum Caesarem in ultimos

Orbis Britannos, et juvenum recens

30

Examen Eois timendum

Partibus, Oceanoque rubro.

Eheu! cicatricum et sceleris pudet,

Fratrumque. quid nos dura refugimus

Aetas? quid intactum nefasti

35

Liquimus? unde manum juventus

Metu Deorum continuit? quibus

Pepercit aris? o utinam nova

Incude diffingas retusum in

Massagetis Arabasque ferrum.

40

O D E XXXVI.

ET thure et fidibus juvat

Placare, et vituli sanguine debito

Custodes Numidae Deos:

Qui nunc Hesperia sospes ab ultima,

Caris multa sodalibus,

D 2

5
Nulli

Nulli plura tamen dividit oscula,
 Quam dulci Lamiae, memor
 Actae non alio rege puertiae,
 Mutataeque simul togae.

Cressa ne careat pulchra dies nota : 10
 Neu promptae modus amphorae,
 Neu morem in Saliū sit requies pedum :
 Neu multi Damalis meri
 Bassum Threicia vincat amysside :
 Neu desint epulis rosae, 15
 Neu vivax apium, neu breve lilium.
 Omnes in Damalin putres
 Deponent oculos : nec Damalis novo
 Divelletur adultero,
 Lascivis ederis ambitiosior. 20

O D E XXXVII.

A D S O D A L E S.

NUNC est bibendum, nunc pede libero
 Pulsanda tellus : nunc Saliaribus
 Ornare pulvinar Deorum
 Tempus erat dapibus, sodales.
 Antehac nefas depromere Caecubum
 Cellis avitis ; dum Capitolio
 Regina dementes ruinas,
 Funus et imperio parabat,

CARMINUM LIBER I. 37

Contaminato cum grege turpium
 Morbo virorum, quidlibet impotens 10
 Sperare, fortunaque dulci
 Ebria. sed minuit furorem
 Vix una sospes navis ab ignibus :
 Mentemque lymphatam Mareotico
 Redegit in veros timores 15
 Caesar, ab Italia volantem
 Remis adurgens, (accipiter velut
 Molles columbas, aut leporem citus
 Venator in campis nivalis
 Aemoniae) daret ut catenis 20
 Fatale monstrum : quae generosius
 Perire quaerens, nec muliebriter
 Expavit ensem, nec latentes
 Classe cita reparavit oras.
 Ausa et jacentem visere regiam 25
 Vultu sereno, fortis et asperas
 Tractare serpentes, ut atrum
 Corpore combiberet venenum,
 Deliberata morte ferocior :
 Saevis Liburnis scilicet invidens 30
 Privata deduci superbo
 Non humilis mulier triumpho.

O D E XXXVIII.

A D P U E R U M.

PERSICOS odi, puer, apparatus :
Displicent nexae philyra coronæ :
Mitte festari, rosa quo locorum
Sera moretur.
Simplici myrto nihil allabores
Sedulus curo : neque te ministrum
Dedecet myrtus, neque me sub arcta
Vite bibentem.

5

Q U I N T I
 HORATII FLACCI
 C A R M I N U M.
 L I B E R II.

O D E I.

AD ASINIUM POLLIONEM.

MOTUM ex Metello consule civicum,
 Bellique causas, et vitia, et modos,
 Ludumque Fortunae, gravesque

Principum amicitias, et arma

Nondum expiatis uncta cruoribus,

5

Periculosae plenum opus aleae

Tractas, et incedis per ignes

Suppositos cineri dolofo.

Paulum severae Musa tragoediae

Desit theatri: mox, ubi publicas

10

Res ordinariis, grande munus

Cecropio repetes cothurno,

Insigne moestis praefidium reis,

Et consulenti, Pollio, curiae:

D 4

Cui

- Cui laurus aeternos honores
 Dalmatico peperit triumpho.
 Jam nunc minaci murmure cornuum
 Perstringis aures : jam litui strepunt :
 Jam fulgor armorum fugaces
 Terret equos, equitumque vultus. 15
- Audire magnos jam videor duces
 Non indecoro pulvere sordidos,
 Et cuncta terrarum subacta,
 Praeter atrocem animum Catonis.
 Juno, et Deorum quisquis amicior
 Afris, inulta cesserat impotens 20
 Tellure, victorum nepotes
 Rettulit inferias Jugurthae.
 Quis non Latino sanguine pinguior
 Campus sepulcris impia proelia
 Testatur, auditumque Medis
 Hesperiae sonitum ruinae ?
 Qui gurgēs, aut quae flumina lugubris
 Ignara belli ? quod mare Dauniae
 Non decoloravere caedes ? 25
 Quae caret ora cruore nostro ?
 Sed ne relictis, Musa procax, jocis,
 Caeae retractes munera naeniae :
 Mecum Dionaeo sub antro
 Quaere modos leviori plectro. 30

O D E II.

AD C. CRISPUM SALLUSTIUM.

NULLUS argento color est, avaris
Abditae terris inimice lamnae

Crispe Sallusti, nisi temperato
Splendeat usu.

Vivet extento Proculeius aevo,

Notus in fratres animi paterni :

Illum aget penna metuente solvi
Fama superstes.

Latius regnes avidum domando

Spiritum, quam si Libyam remotis

Gadibus jungas, et uterque Poenus

Serviat uni.

Crescit indulgens sibi dirus hydrops ;

Nec sitim pellit, nisi causa morbi

Fugerit venis, et aquosus albo

Corpore languor.

Redditum Cyri folio Phraaten,

Diffidens plebi, numero beatorum

Eximit Virtus ; populumque falsis

Dedocet uti

Vocibus : regnum et diadema tutum

Deferens uni, propriamque laurum,

Quisquis ingentes oculo irretorto

Spectat acervos.

O D E

O D E III.

AD Q. DELLIIUM.

A EQUAM memento rebus in arduis
 Servare mentem, non secus in bonis
 Ab insolenti temperatam
 Laetitia, moriture Delli;
 Seu moestus omni tempore vixeris,
 Seu te in remoto gramine per dies
 Festos reclinatum bearis
 Interiore nota Falerni:
 Qua pinus ingens albaque populus
 Umbram hospitalem consociare amant
 Ramis, et obliquo laborat
 Lympha fugax trepidare rivo;
 Huc vina, et unguenta, et nimium breves
 Flores amoenae ferre jube rosae:
 Dum res, et aetas, et sororum
 Fila trium patiuntur atra.
 Cedet coemtis saltibus, et domo,
 Villaque, flavus quam Tiberis lavit,
 Cedet; et exstructis in altum
 Divitiis potietur heres.
 Divestne prisco natus ab Inacho,
 Nil interest, an pauper, et infima
 De gente, sub dio moreris,
 Victima nil miserantis Orci.

Omnes

CARMINUM LIBER II.

43

Omnes eodem cogimur : omnium

25

Versatur urna serius ocius

Sors exitura, et nos in aeternum

Exfilium impositura cymbae.

O D E IV.

AD XANTHIAM PHOCEUM.

NE sit ancillae tibi amor pudori,
Xanthia Phoceu : prius insolentem

Serva Briseis niveo colore

Movit Achillem.

Movit Ajacem Telamone natum

5

Forma captivae dominum Tecmessae :

Arfit Atrides medio in triumpho

Virgine rapta ;

Barbarae postquam cecidere turmae

Thessalo victore, et ademtus Hector

10

Tradidit fessis leviora tolli

Pergama Graiis.

Nescias an te generum beati

Phyllidis flavae decorent parentes :

Regium certe genus, et Penates

15

Moeret iniquos.

Crede non illam tibi de scelestâ

Plebe delectam ; neque sic fidelem,

Sic lucro averſam potuisse nasci

Matre pudenda.

20

Brachia,

Brachia, et vultum, teretesque furas
 Integer laudo: fuge suspicari,
 Cujus octavum trepidavit aetas
 Claudere lustrum.

ODE V.

NONDUM subacta ferre jugum valet
 Cervice, nondum munia comparis

Aequare, nec tauri ruentis

In Venerem tolerare pondus :

Circa virentes est animus tuae

Campos juvencae, nunc fluviis gravem

Solantis aestum, nunc in udo

Ludere cum vitulis salicto

Praeestientis. tolle cupidinem

Immitis uvae: jam tibi lividos

Distinguet autumnus racemos

Purpureo varius colore.

Jam te sequetur (currit enim ferox

Aetas; et illi, quos tibi demserit,

Apponet annos) jam proterva

Fronte petet Lalage maritum :

Dilecta, quantum non Pholoe fugax,

Non Chloris; albo sic humero nitens,

Ut pura nocturno renidet

Luna mari, Cnidiufve Gyges:

Quem si puellarum infereres choro,

Mire sagaces falleret hospites

Discrimen

Discrimen obscurum, solutis
Crinibus, ambiguoque vultu.

ODE VI.

AD SEPTIMIUM.

SEPTIMI Gades aditure mecum, et
Cantabrum indoctum juga ferre nostra, et
Barbaras Syrtes, ubi Maura semper

Aestuatur unda :

Tibur Argeo positum colono

5

Sit meae sedes utinam senectae ;

Sit modus lassio maris, et viarum,

Militiaeque.

Unde si Parcae prohibent iniquae,

Dulce pellitis ovibus Galefi

10

Flumen, et regnata petam Laconi

Rura Phalanto.

Ille terrarum mihi praeter omnes

Angulus ridet ; ubi non Hymetto

Mella decedunt, viridique certat

15

Bacca Venafro ;

Ver ubi longum, tepidasque praebet

Jupiter brumas, et amicus Aulon

Fertili Baccho minimum Falernis

Invidet uvīs.

20

Ille te mecum locus, et beatae

Postulant arces : ibi tu calentem

Debita sparges lacryma favillam

Vatis amici.

ODE

O D E VII.

AD POMPEIUM VARUM.

O Saepe mecum tempus in ultimum
Deducte, Bruto militiae duce,

Quis te redonavit Quiritem

Dis patriis, Italoque coelo,

Pompei, meorum prime sodalium ?

Cum quo morantem saepe diem mero

Fregi, coronatus nitentes

Malobathro Syrio capillos.

Tecum Philippos et celerem fugam

Sensi, relicta non bene parmula ;

Cum fracta virtus, et minaces

Turpe solum tetigere mento.

Sed me per hostes Mercurius celer

Denso paventem sustulit aere :

Te rursus in bellum resorbens

Unda fretis tulit aestuosus.

Ergo obligatam redde Jovi dapem ;

Longaque fessum militia latus

Depone sub lauru mea ; nec

Parce cadis tibi destinatis.

Oblivioso levia Massico

Ciboria exple : funde capacibus

Unguenta de conchis. quis udo

Deproperare apio coronas

Curatve

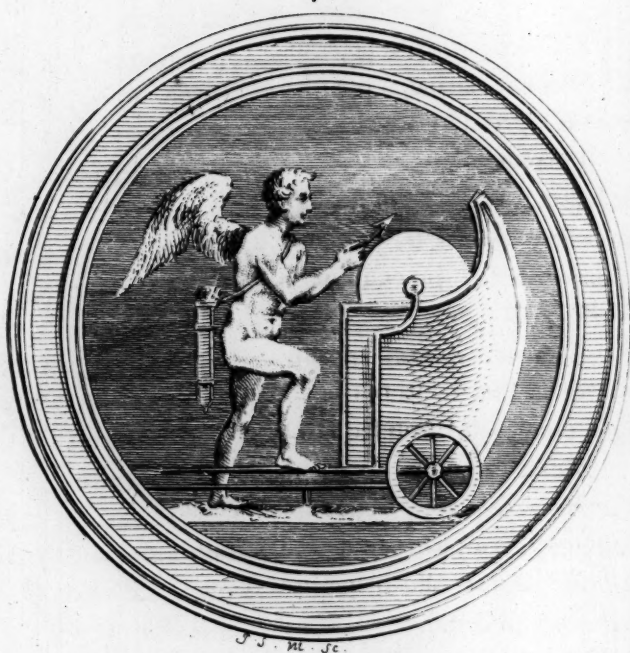
5

0

5

0

e

J. J. m. sc.

Cu
Di

U
De

Cr
Pe
Pu

Ex
Fa
Sig

Ri
Sin
Se

Ac
Se
Im

CARMINUM LIBER II.

47

Curatve myrto ? quem Venus arbitrum

25

Dicet bibendi ? non ego sanius

Bacchabor Edonis : recepto

Dulce mihi furere est amico.

O D E VIII.

I N B A R I N E N .

U L L A si juris tibi pejerati
Poena, Barine, nocuisset unquam,

Dente si nigro fieres, vel uno

Turpior ungui ;

Crederem : sed tu, simul obligasti

5

Perfidum votis caput, enitescis

Pulchrior multo, juvenumque prodis

Publica cura.

Expedit matris cineres c pertos

Fallere, et toto taciturna noctis

10

Signa cum coelo, gelidaque Divos

Morte carentes.

Ridet hoc, inquam, Venus ipsa ; rident

Simplices Nymphae, ferus et Cupido,

Semper ardentes acuens sagittas

15

Cote cruenta.

Adde, quod pubes tibi crescit omnis,

Servitus crescit nova : nec priores

Impiae tectum dominae relinquunt,

Saepe minati.

20

Tc

48. Q. HORATII FLACCI

Te suis matres metuunt juvencis ;
 Te senes parci, miseraeque nuper
 Virgines nuptae, tua ne retardet
 Aura maritos.

O D E IX.

A D V A L G I U M .

NON semper imbres nubibus hispidos
 Manant in agros ; aut mare Caspium
 Vexant inaequales procellae
 Usque ; nec Armeniis in oris,
 Amice Valgi, stat glacies iners
 Menses per omnes ; aut Aquilonibus
 Querceta Gargani laborant,
 Et foliis viduantur orni.
 Tu semper urges flebilibus modis
 Mysten ademtum ; nec tibi Vespero
 Surgente decedunt amores,
 Nec rapidum fugiente solem.
 At non ter aevo functus amabilem
 Ploravit omnes Antilochum senex
 Annos ; nec impubem parentes
 Troilon, aut Phrygiae forores
 Flevere semper. define mollium
 Tandem querelarum ; et potius nova
 Cantemus Augusti tropaea
 Caesaris ; et rigidum Niphaten,

20
 Medumque

5

0

5

0

uc

Med
Vict
In

R
Cau

Aur
Dili
Sord

Saep
Pinu
Dec

Spe
Alte
Pec

Sum
Sic
Sus

Medumque flumen gentibus additum
 Victis, minores volvere vortices;
 Intraque praescriptum Gelonos
 Exiguus equitare campis.

ODE X.

AD LICINIUM MURENAM.

RECTIUS vives, Licini, neque altum
 Semper urgendo; neque, dum procellas
 Cautus horrescis, nimium premendo

Litus iniquum.

Auream quisquis mediocritatem

5

Diligit, tutus caret obsoleti

Sordibus tecti, caret invidenda

Sobrius aula.

Saepe ventis agitur ingens

Pinus; et celsae graviore casu

10

Decidunt turres; feriuntque summos

Fulmina montes.

Sperat infestis, metuit fecundis

Alteram sortem bene praeparatum

Pectus. informes hiemes reducit

15

Jupiter; idem

Summovet: non, si male nunc, et olim

Sic erit: quondam cithara tacentem

Suscitat Musam, neque semper arcum

Tendit Apollo.

20

E

Rebus

50. Q. HORATII FLACCI

Rebus angustis animosus atque
Fortis appare: sapienter idem
Contrahe vento nimium secundo
Turgida vela.

ODE XI.

AD QUINTIUM HIRPINUM.

QUID bellicosus Cantaber, et Scythes,
Hirpine Quinti, cogitet, Adria
Divisus objecto, remittas

Quaerere; nec trepides in usum

Poscentis aevi pauca. fugit retro

Levis juvenas et decor, arida

Pellente lascivos amores

Canitie, facilemque somnum.

Non semper idem floribus est honos

Vernis; neque uno Luna rubens nitet

Vultu. quid aeternis minorem

Consiliis animum fatigas?

Cur non sub alta vel platano, vel hac

Pinu jacentes sic temere, et rosa

Canos odorati capillos,

Dum licet, Assyriaque nardo,

Potamus uncti? dissipat Evius

Curas edaces. quis puer ocius

Restinguet ardentis Falerni

Pocula praetereunte lympba?

20
Quis

CARMINUM LIBER II. 51

Quis devium scortum eliciet domo
Lyden? eburna, dic age, cum lyra
Maturet, incommatam Lacaenae
More comam religata nodum.

ODE XII.

AD MAECENATEM.

NOLIS longa ferae bella Numantiae,
Nec dirum Annibalem, nec Siculum mare
Poeni purpureum sanguine, mollibus
Aptari citharae modis;
Nec saevos Lapithas, et nimium mero 5
Hylaeum; domitosque Herculea manu
Telluris juvenes, unde periculum
Fulgens contremuit domus
Saturni veteris: tuque pedestribus
Dices historiis proelia Caesaris, 10
Maecenas, melius, ductaque per vias
Regum colla minantium.
Me dulces dominae Musa Licymniae
Cantus, me voluit dicere lucidum
Fulgentes oculos, et bene mutuis 15
Fidum pectus amoribus:
Quam nec ferre pedem dedecuit choris,
Nec certare joco, nec dare brachia
Ludentem nitidis virginibus, sacro
Dianae celebris die. 20

Num tu, quae tenuit dives Achaemenes,
Aut pinguis Phrygiae Mygdonias opes
Permutare velis crine Licymniae,

Plenas aut Arabum domos ?

Dum flagrantia detorquet ad oscula

25

Cervicem, aut facili saevitia negat,

Quae poscente magis, gaudeat eripi,

Interdum rapere occupet.

O D E XIII.

I LLE et nefasto te posuit die,
Quicumque primum, et sacrilega manu

Produxit, arbos, in nepotum

Perniciem, opprobriumque pagi.

Illum et parentis crediderim sui

5

Fregisse cervicem, et penetralia

Sparfisse nocturno cruore

Hospitis: ille venena Colcha,

Et quidquid usquam concipitur nefas,

Tractavit; agro qui statuit meo

10

Te triste lignum, te caducum

In domini caput immerentis.

Quid quisque vitet, nunquam homini satis

Cautum est in horas. navita Bosporum

Poenus perhorrescit, neque ultra

15

Caeca timet aliunde fata;

Miles sagittas et celerem fugam

Parthi; catenas Parthus et Italum

Robur:

CARMINUM LIBER II. 53

Robur: sed improvifa lethi

Vis rapuit rapietque gentes. 20

Quam pene furvae regna Proserpinae,

Et judicantem vidimus Aeacum,

Sedesque discretas piorum, et

Aeoliis fidibus querentem

Sappho puellis de popularibus; 25

Et te sonantem plenius aureo,

Alcae, plectro dura navis,

Dura fugae mala, dura belli.

Utrumque sacro digna silentio

Mirantur umbrae dicere: sed magis 30

Pugnas et exactos tyrannos

Densum humeris bibit aure vulgus.

Quid mirum? ubi illis carminibus stupens

Demittit atras bellua centiceps

Aures, et intorti capillis 35

Eumenidum recreantur angues?

Quin et Prometheus, et Pelopis parens

Dulci laborum decipitur sono:

Nec curat Orion leones

Aut timidos agitare lyncas. 40

O D E XIV.

AD POSTUMUM.

EHEU, fugaces, Postume, Postume,
Labuntur anni: nec pietas moram

Rugis et instanti senectae
 Afferet, indomitaque morti:
 Non, si trecenis, quotquot eunt dies, 5
 Amice, places illacrymabilem
 Plutona tauris; qui ter amplum
 Geryonen Tityonque tristi
 Compescit unda, scilicet omnibus,
 Quicumque terrae munere vescimur, 10
 Enaviganda; sive reges,
 Sive inopes erimus coloni.
 Frustra cruento Marte carebimus,
 Fractisque rauci fluctibus Adriae;
 Frustra per autumnos nocentem 15
 Corporibus metuemus Austrum.
 Visendus ater flumine languido
 Cocytus errans, et Danaï genus
 Infame, damnatusque longi
 Sisyphus Aeolides laboris. 20
 Linquenda tellus, et domus, et placens
 Uxor: neque harum, quas colis, arborum
 Te, praeter invisas cupressos,
 Ulla brevem dominum sequetur.
 Absumet heres Caecuba dignior 25
 Servata centum clavibus, et mero
 Tinget pavementum superbo,
 Pontificum potiore coenis.

ODE XV.

JAM pauca aratro jugera regiae
 Moles relinquent : undique latius
 Extenta visentur Lucrino
 Stagna lacu ; platanusque coelebs
 Evincet ulmos : tum violaria, et 5
 Myrtus, et omnis copia narium,
 Spargent oliveti odorem,
 Fertilibus domino priori :
 Tum spissa ramis laurea fervidos
 Excludet ictus. non ita Romuli 10
 Praescriptum et intonsi Catonis
 Auspiciis, veterumque norma.
 Privatus illis census erat brevis,
 Commune magnum : nulla decempedis
 Metata privatis opacam 15
 Porticus excipiebat Arcton :
 Nec fortuitum spernere cespitem
 Leges sinebant, oppida publico
 Sumtu jubentes, et Deorum
 Templa novo decorare saxo. 20

O D E XVI.
A D G R O S P H U M.

OTIUM Divos rogat in patenti
Prensus Aegaeo, simul atra nubes
Condidit Lunam, neque certa fulgent
Sidera nautis ;

Otium bello furiosa Thrace,
Otium Medi pharetra decori,
Grosphæ, non gemmis, neque purpura ve-
nale, nec auro.

Non enim gazæ, neque consularis
Summovet licitor miseros tumultus
Mentis, et curas laqueata circum
Tecta volantes.

Vivitur parvo bene, cui paternum
Splendet in mensa tenui salinum ;
Nec leves somnos timor aut cupido
Sordidus aufert.

Quid brevi fortes jaculamur aevo
Multæ? quid terras alio calentes
Sole mutamus? patriæ quis exsul
Se quoque fugit?

Scandit aeratas vitiosa naves
Cura; nec turmas equitum relinquit,
Ocior cervis, et agente nimbos
Ocior Euro,

Lætus

CARMINUM LIBER II.

57

Laetus in praesens animus, quod ultra est

25

Oderit curare, et amara lento

Temperet risu. nihil est ab omni

Parte beatum.

Abstulit clarum cita mors Achillem:

Longa Tithonum minuit senectus:

30

Et mihi forsan, tibi quod negarit,

Porriget hora.

Te greges centum, Siculaeque circum

Mugiunt vaccae; tibi tollit hinnitum

Apta quadrigis equa; te bis Afro

35

Murice tinctae

Vestiunt lanae: mihi parva rura, et

Spiritum Graiae tenuem Camenae

Parca non mendax dedit, et malignum

Spernere vulgus.

O D E XVII.

AD MAECENATEM AEGROTUM.

CUR me querelis exanimas tuis?

Nec Dis amicum est, nec mihi, te prius

Obire, Maecenas, mearum

Grande decus columenque rerum.

Ah, te meae si partem animae rapit

5

Maturior vis, quid moror altera,

Nec carus aequae, nec superstes

Integer? ille dies utramque

Ducet

Ducet ruinam : non ego perfidum
Dixi sacramentum : ibimus, ibimus,

10

Utcunque praecedes, supremum
Carpere iter comites parati.

Me nec Chimaerae spiritus igneae,
Nec, si resurgat centimanus Gigas

Divellet unquam : sic potenti

15

Iustitiae placitumque Parcis.

Seu Libra, seu me Scorpius aspicit

Formidolosus, pars violentior

Natalis horae, seu tyrannus

Hesperiae Capricornus undae :

20

Utrumque nostrum incredibili modo

Consentit astrum. te Jovis impio

Tutela Saturno refulgens

Eripuit, volucrisque fati

Tardavit alas ; cum populus frequens

25

Laetum theatri ter crepuit sonum :

Me truncus illapsus cerebro

Sustulerat, nisi Faunus ictum

Dextra levasset, Mercurialium

Custos virorum. reddere victimas

30

Aedemque votivam memento :

Nos humilem feriemus agnam.

O D E XVIII.

NON ebur, neque aureum
Mea renidet in domo lacunar :
Non trabes Hymettiae

Premunt

CARMINUM LIBER II.

59

Premunt columnas ultima recifas
 Africa: neque Attali 5
 Ignotus heres regiam occupavi:
 Nec Laconicas mihi
 Trahunt honestae purpuras clientae:
 At fides, et ingeni
 Benigna vena est; pauperemque dives 10
 Me petit: nihil supra
 Deos laceffo, nec potentem amicum
 Largiora flagito,
 Satis beatus unicus Sabinis.
 Truditur dies die, 15
 Novaeque pergunt interire Lunae:
 Tu secanda marmora
 Locas sub ipsum funus, et sepulcri
 Immemor, fruis domos;
 Marisque Baiis obstrepentis urges 20
 Summovere litora,
 Parum locuples continente ripa.
 Quid, quod usque proximos
 Revellis agri terminos, et ultra
 Limites clientium 25
 Salis avarus? pellitur paternos
 In finu ferens Deos
 Et uxor et vir, fordidsque natos.
 Nulla certior tamen
 Rapacis Orci sede destinata 30
 Aula divitem manet
 Herum. quid ultra tendis? aequa tellus

Pau-

60 Q. HORATII FLACCI

Pauperi recluditur,
 Regumque pueris: nec satelles Orci
 Callidum Promethea
 Revexit, auro captus. hic superbum
 Tantalum atque Tantali
 Genus coerces: hic levare functum
 Pauperem laboribus,
 Vocatus atque non vocatus audit.

35

O D E XIX.
 I N B A C C H U M.

BACCHUM in remotis carmina rupibus
 Vidi docentem, (credite, posteri)
 Nymphasque dicentes, et aures
 Capripedum Satyrorum acutas.
 Evoe! recenti mens trepidat metu,
 Plenoque Bacchi pectore turbidum
 Laetatur. evoe! parce, Liber,
 Parce, gravi metuende thyrsos.
 Fas pervicaces est mihi Thyadas,
 Vinique fontem, lactis et uberes
 Cantare rivos, atque truncis
 Lapsa cavis iterare mella:
 Fas et beatae conjugis additum
 Stellis honorem, testaque Penthei
 Dissecta non leni ruina,
 Thracis et exitium Lycurgi.

5

10

15

Tu

Tu flectis amnes, tu mare barbarum :
 Tu separatis uvidus in jugis
 Nodo coerces viperino
 Bistonidum sine fraude crines. 20
 Tu, cum parentis regna per arduum
 Cohors Gigantum scanderet impia,
 Rhoecum retorfisti leonis
 Unguibus, horribillique mala :
 Quaquam, choreis aptior et jocos 25
 Ludoque dictus, non sat idoneus
 Pugnae ferebaris ; sed idem
 Pacis eras mediusque belli.
 Te vidit infons Cerberus aureo
 Cornu decorum, leniter atterens 30
 Caudam ; et recedentis trilingui
 Ore pedes tetigitque crura.

ODE XX.

AD MAECENATEM.

NON usitata nec tenui ferar
 Penna biformis per liquidum aethera
 Vates ; neque in terris morabor
 Longius ; invidiaque major
 Urbes relinquam. non ego, pauperum 5
 Sanguis parentum, non ego, quem vocas
 Dilecte, Maecenas, obibo,
 Nec Stygia cohibebor unda.

Jam

62 Q. HORATII FLACCI

Jam jam residunt cruribus asperae
 Pelles ; et album mutor in alitem
 Superne ; nascunturque leves
 Per digitos humerosque plumae.

10

Jam, Daedaleo ocior Icaro,
 Visam gementis litora Bospori,
 Syrtesque Gaetulas, canorus
 Ales, Hyperboreosque campos.

15

Me Colchus, et, qui dissimulat metum
 Marsae cohortis, Dacus, et ultimi
 Noscent Geloni : me peritus
 Discet Iber, Rhodanique potor.

20

Absint inani funere naeniae,
 Luctusque turpes, et querimoniae :
 Compesce clamorem, ac sepulcri
 Mitte supervacuos honores.

QUINTI

10

15

20

1

Q U I N T I
HORATII FLACCI
C A R M I N U M.
L I B E R I I I .

O D E I .

AD ASINIUM POLLIONEM.

ODI profanum vulgus, et arceo.
Favete linguis : carmina non prius
Audita Musarum sacerdos
Virginibus puerisque canto.

Regum timendorum in proprios greges, 5
Reges in ipsos imperium est Jovis,
Clari Giganteo triumpho,
Cuncta supercilio moventis.

Est ut viro vir latius ordinet
Arbusta fulcis ; hic generosior 10
Descendat in campum petitor ;
Moribus hic, meliorque fama

Contendat ; illi turba clientium
Sit major ; aequa lege necessitas

Sortitur

64 Q. HORATII FLACCI

Sortitur insignes et imos: 15
 Omne capax movet urna nomen.
 Districtus ensis cui super impia
 Cervice pendet, non Siculae dapes
 Dulcem elaborabunt saporem;
 Non avium citharaeque cantus 20
 Somnum reducent. somnus agrestium
 Lenis virorum non humiles domos
 Fastidit, umbrosamque ripam,
 Non Zephyris agitata Tempe.
 Desiderantem quod fatis est, neque 25
 Tumultuosum sollicitat mare,
 Nec saevus Arcturi cadentis
 Impetus, aut orientis Hoedi;
 Non verberatae grandine vineae,
 Fundusque mendax; arbore nunc aquas 30
 Culpante, nunc torrentia agros
 Sidera, nunc hiemes iniquas.
 Contracta pisces aequora sentiunt,
 Jactis in altum molibus: huc frequens
 Caementa demittit redemptor 35
 Cum famulis, dominusque terrae
 Fastidiosus: sed timor et minae
 Scandunt eodem quo dominus; neque
 Decedit aerata triremi, et
 Post equitem sedet atra cura. 40
 Quod si dolentem nec Phrygius lapis,
 Nec purpurarum fidere clarior

Delenit usus, nec Falerna
 Vitis, Achaemeniumque costum;
 Cur invidendis postibus, et novo
 Sublime ritu moliar atrium?
 Cur valle permutem Sabina
 Divitias operosiores?

45

ODE II.

AD AMICOS.

ANGUSTAM, amici, pauperiem pati
 Robustus acri militia puer
 Condiscat; et Parthos feroces
 Vexet eques metuendus hasta;
 Vitamque sub dio, et trepidis agat
 In rebus: illum ex moenibus hosticis
 Matrona bellantis tyranni
 Prospiciens, et adulta virgo
 Suspiret, Eheu! ne rudis agminum
 Sponsus laceffat regius asperum
 Tactu leonem, quem cruenta
 Per medias rapit ira caedes.
 Dulce et decorum est pro patria mori:
 Mors et fugacem persequitur virum;
 Nec parcit imbellis juventae
 Poplitibus, timidoque tergo.
 Virtus, repulfae nescia sordidae,
 Intaminatis fulget honoribus;
 Nec sumit aut ponit secures
 Arbitrio popularis aurae.

5

10

15

20

F

Virtus,

66 Q. HORATII FLACCI

Virtus, recludens immeritis mori

Coelum, negata tentat iter via ;

Coetusque vulgares, et udam

Spernit humum fugiente penna.

Est et fideli tuta silentio

25

Merces : vetabo, qui Cereris sacrum

Vulgarit arcanae, sub iisdem

Sit trabibus, fragilemque mecum

Solvat phaselum. saepe Diespiter

Neglectus incesto addidit integrum :

30

Raro antecedentem scelestum

Deferuit pede poena claudo.

O D E III.

JUSTUM, et tenacem propositi virum,

Non civium ardor prava jubentium,

Non vultus instantis tyranni

Mente quatit solida, neque Auster

Dux inquieti turbidus Adriae,

5

Nec fulminantis magna Jovis manus :

Si fractus illabatur orbis,

Impavidum ferient ruinae.

Hac arte Pollux, et vagus Hercules

Innixus, arces attigit igneas :

10

Quos inter Augustus recumbens

Purpureo bibit ore nectar.

Hac te merentem, Bacche pater, tuae

Vexere tigres, indocili jugum

Collo trahentes : hac Quirinus

15

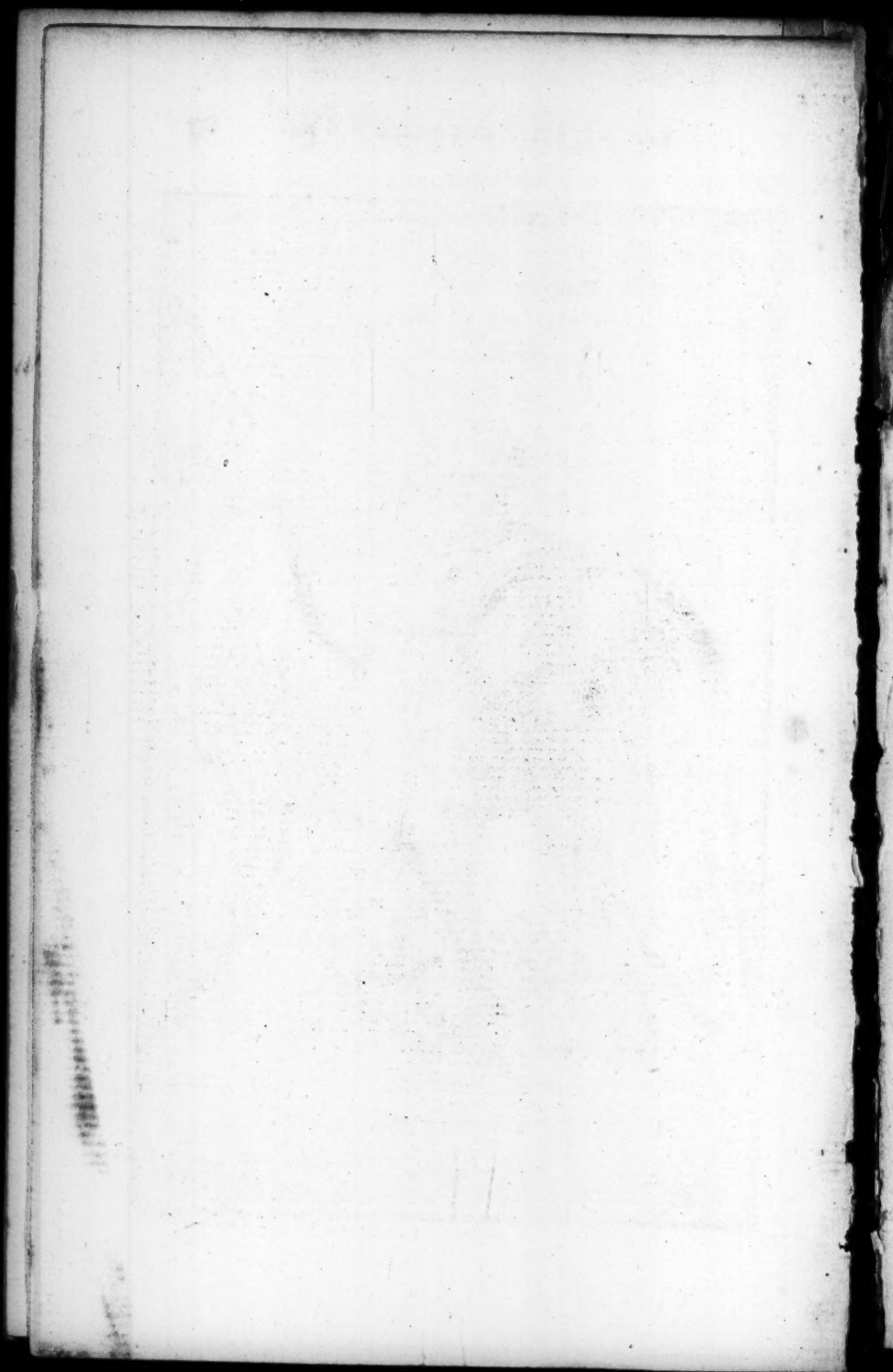
Martis equis Acheronta fugit ;

Gratum

Virtus recludens homines mori

J. M. R.

Gratum elocuta confiliantibus

Junone Divis: Ilion, Ilion

Fatalis incestusque iudex,

Et mulier peregrina vertit

23

In pulverem, ex quo destituit Deos

Mercede pacta Laomedon, mihi

Castaeque damnatum Minervae,

Cum populo et duce fraudulento.

Jam nec Lacaenae splendet adulterae

25

Famofus hofpes ; nec Priami domus

Perjura pugnaces Archivos

Hectoreis opibus refringit;

Nostrique ductum seditionibus

Bellum refedit. protinus et graves

30

Iras, et invifum nepotem,

Troica quem peperit facerdos,

Marti redonabo. illum ego lucidas

Inire fedes, ducere nectaris

Succos, et ascribi quietis

35

Ordinibus patiar Deorum.

Dum longus inter faeviat Ilion

Romamque pontus, qualibet exfules

In parte regnanto beati :

Dum Priami Paridisque busto

49

Infultet armentum, et catulos ferae

Celent inultae ; flet Capitolium

Fulgens, triumphatſque poſſit

Roma ferox dare jura Medis.

68 Q. HORATII FLACCI

Horrenda late nomen in ultimas	45
Extendat oras, qua medius liquor	
Secernit Europen ab Afro,	
Qua tumidus rigat arva Nilus ;	
Aurum irrepertum, et sic melius situm	
Cum terra celat, spernere fortior,	50
Quam cogere humanos in usus	
Omne sacrum rapiente dextra.	
Quicumque mundo terminus obstitit,	
Hunc tangat armis, visere gestiens	
Qua parte debacchentur ignes,	55
Qua nebulae pluviique rores.	
Sed bellicosis fata Quiritibus	
Hac lege dico ; ne nimium pii,	
Rebusque fidentes, avitae	
Tecta velint reparare Trojae.	60
Trojae renascens alite lugubri	
Fortuna tristi clade iterabitur,	
Ducente victrices catervas	
Conjuge me Jovis et sorore.	
Ter si refurgat murus aheneus,	65
Auctore Phoebos ; ter pereat meis	
Excisus Argivis ; ter uxor	
Capta virum puerosque ploret.	
Non haec jocosae conveniunt lyrae :	
Quo Musa tendis ? desine pervicax	70
Referre sermones Deorum, et	
Magna modis tenuare parvis.	

ODE IV.

AD CALLIOPEN.

DESCENDE coelo, et dic age tibia
 Regina longum Calliope melos ;
 Seu voce nunc mavis acuta,
 Seu fidibus, citharave Phoebi.
 Auditis ? an me ludit amabilis 5
 Infania ? audire, et videor pios
 Errare per lucos, amoenae
 Quos et aquae subeunt, et aurae.
 Me fabulosae Vulture in Appulo,
 Altricis extra limen Apuliae, 10
 Ludo fatigatumque somno,
 Fronde nova puerum palumbes
 Texere : mirum quod foret omnibus,
 Quicunque celsae nidum Acherontiae,
 Saltusque Bantinos, et arvum 15
 Pingue tenent humilis Ferenti ;
 Ut tuto ab atris corpore viperis
 Dormirem et urfis ; ut premerer sacra
 Lauroque, collataque myrto,
 Non sine Dis animosus infans. 20
 Vester, Camenae, vester in arduos
 Tollor Sabinos ; seu mihi frigidum
 Praeneste, seu Tibur supinum,
 Seu liquidae placuere Baiae.

70 Q. HORATII FLACCI

Vestris amicum fontibus et choris, 25

Non me Philippis versa acies retro,

Devota non extinxit arbos,

Nec Siculo Palinurus unda.

Utcunque mecum vos eritis; libens

Infanientem navita Bosphorum 30

Tentabo, et urentes arenas

Litoris Assyrii viator.

Visam Britannos hospitibus feros,

Et laetum equino sanguine Concanum:

Visam pharetratos Gelonos, 35

Et Scythicum inviolatus amnem.

Vos Caesarem altum, militia simul

Fessas cohortes abdidit oppidis,

Finire quaerentem labores

Pierio recreatis antro. 40

Vos lene consilium et datis, et dato

Gaudetis almae. scimus ut impios

Titanas, immanemque turmam

Fulmine sustulerit caduco,

Qui terram inertem, qui mare temperat 45

Ventosum, et urbes, regnaque tristia,

Divosque, mortalesque turbas

Imperio regit unus aequo.

Magnum illa terrorem intulerat Jovi

Fidens juvenus horrida brachiis, 50

Fratresque tendentes opaco

Pelion imposuisse Olympo.

Sed

Sed quid Typhoeus, et validus Mimas, Aut quid minaci Porphyryon statu, Quid Rhoecus, evulsisque truncis	55
Enceladus jaculator audax, Contra sonantem Palladis aegida Possent ruentes? hinc avidus stetit Vulcanus, hinc matrona Juno, et Nunquam humeris positurus arcum,	60
Qui rore puro Castaliae lavit Crines solutos, qui Lyciae tenet Dumeta, natalemque silvam, Delius et Patareus Apollo.	
Vis consilii expers mole ruit sua : Vim temperatam Di quoque provehunt In majus : idem odere vires Omne nefas animo moventes.	65
Testis mearum centimanus Gyas Sententiarum notus, et integrae Tentator Orion Dianae, Virginea domitus sagitta.	70
Injecta monstris Terra dolet suis, Moeretque partus fulmine luridum Missos ad Orcum : nec peredit Impositam celer ignis Aetnam :	75
Incontinentis nec Tityi jecur Relinquit ales, nequitiae additus Custos : amatorem trecentae Pirithoum cohibent catenae.	80

O D E V.

COELO tonantem credidimus Jovem
 Regnare : praefens Divus habebitur
 Augustus, adjectis Britannis
 Imperio, gravibusque Persis.

Milefne Crassi conjuge barbara
 Turpis maritus vixit? et hostium
 (Proh curia, inversique mores!)

Consenuit focerorum in armis
 Sub rege Medo Marsus et Appulus,
 Anciliorum, nominis et togae

Oblitus, aeternaeque Vestae,
 Incolumi Jove et urbe Roma?
 Hoc caverat mens provida Reguli
 Dissidentis conditionibus

Foedis, et exemplo trahenti
 Perniciem veniens in aevum,

Si non periret immiserabilis
 Captiva pubes. Signa ego Punicis
 Affixa delubris, et arma

Militibus sine caede, dixit,
 Derepta vidi : vidi ego civium
 Retorta tergo brachia libero,

Portasque non clausas, et arva
 Marte coli populata nostro.

Auro repensus scilicet acrior
 Miles redibit? flagitio additis

Damnum:

Damnum : neque amissos colores
 Lana refert medicata fuco ;
 Nec vera virtus, cum semel excidit,
 Curat reponi deterioribus. 30
 Si pugnat extricata densis
 Cerva plagis, erit ille fortis,
 Qui perfidis se credidit hostibus ;
 Et Marte Poenos proteret altero,
 Qui lora restrictis lacertis 35
 Sensit iners, timuitque mortem.
 Hic, unde vitam sumeret inscius,
 Pacem duello miscuit : o pudor !
 O magna Carthago, probrosis
 Altior Italiae ruinis ! 40
 Fertur pudicae conjugis osculum,
 Parvosque natos, ut capitis minor,
 A se removisse, et virilem
 Torvus humi posuisse vultum ;
 Donec labantes consilio Patres 45
 Firmaret auctor nunquam alias dato,
 Interque moerentes amicos
 Egregius properaret exul.
 Atqui sciebat quae sibi barbarus
 Tortor pararet : non aliter tamen 50
 Dimovit obstantes propinquos,
 Et populum reditus morantem ;
 Quam si clientum longa negotia,
 Dijudicata lite, relinqueret,

Tendens Venafranos in agros,
Aut Lacedaemonium Tarentum.

55

O D E VI.

A D R O M A N O S.

DELICTA majorum immeritus lues,
Romane, donec templa refeceris,
Aedesque labentes Deorum, et
Foeda nigro simulacra fumo.

Dis te minorem quod geris, imperas :
Hinc omne principium, huc refer exitum.

5

Di multa neglecti dederunt
Hesperiae mala luctuosae.

Jam bis Monaeses, et Pacori manus
Non auspicatos contudit impetus
Nostros, et adjecisse praedam
Torquibus exiguis renidet.

10

Pene occupatam seditionibus
Delevit Urbem Dacus et Aethiops ;
Hic classe formidatus, ille

15

Missilibus melior sagittis.
Fecunda culpae secula nuptias
Primum inquinavere, et genus, et domos :
Hoc fonte derivata clades

In patriam populumque fluxit.
Motus doceri gaudet Ionicos
Matura virgo, et fingitur artibus

20

Jam

- Jam nunc, et incestos amores
De tenero meditatur ungui.
Mox juniores quaerit adulteros 25
Inter mariti vina ; neque eligit
Cui donet impermissa raptim
Gaudia, luminibus remotis ;
Sed jussa coram, non fine conscio
Surgit marito ; seu vocat institor, 30
Seu navis Hispanae magister,
Dedecorum preciosus emtor.
Non his juvenus orta parentibus
Infecit aequor sanguine Punico,
Pyrrhumque, et ingentem cecidit 35
Antiochum, Annibalemque dirum :
Sed rusticorum mascula militum
Proles, Sabellis docta ligonibus
Versare glebas, et severae
Matris ad arbitrium recisos 40
Portare fustes ; sol ubi montium
Mutaret umbras, et juga demeret
Bobus fatigatis, amicum
Tempus agens abeunte curru.
Damnosa quid non imminuit dies ? 45
Aetas parentum, pejor avis, tulit
Nos nequiores, mox daturos
Progeniem vitiosiore.

O D E VII.

A D A S T E R I E N .

QUID fles, Asterie, quem tibi candidi
 Primo restituent vere Favonii,
 Thyna merce beatum,
 Constantis juvenem fide
 Gygen? ille Notis actus ad Oricum 5
 Post infana Caprae sidera, frigidas
 Noctes non sine multis
 Infomnis lacrymis agit.
 Atqui sollicitae nuncius hospitae,
 Suspirare Chloen, et miseram tuis 10
 Dicens ignibus uri,
 Tentat mille vafer modis.
 Ut Proetum mulier perfida credulum
 Falsis impulerit criminibus, nimis
 Casto Bellerophonti 15
 Maturare necem, refert.
 Narrat pene datum Pelea Tartaro,
 Magnessam Hippolyten dum fugit abstinens :
 Et peccare docentes
 Fallax historias monet : 20
 Frustra : nam scopulis furdior Icar
 Voces audit, adhuc integer. at, tibi
 Ne vicinus Enipeus
 Plus justo placeat, cave :

Quamvis

CARMINUM LIBER III. 77

Quamvis non alius flectere equum sciens 25

Aequae conspicitur gramine Martio ;

Nec quisquam citus aequae

Tusco denatat alveo;

Prima nocte domum claude : neque in vias

Sub cantu querulae despice tibiae : 30

Et te saepe vocanti

Duram, difficilis mane.

O D E VIII.

AD MAECENATEM.

MARTIIS coelebs quid agam Calendis,
Quid velint flores, et acerra thuris

Plena, miraris, positusque carbo in

Cespite vivo,

Docte sermones utriusque linguae. 5

Voveram dulces epulas, et album

Libero caprum, prope funeratus

Arboris ictu.

Hic dies, anno redeunte, festus

Corticem astrictum pice dimovebit 10

Amphorae, fumum bibere institutae

Consule Tullo.

Sume, Maecenas, cyathos amici

Sospitis centum ; et vigiles lucernas

Profer in lucem : procul omnis esto 15

Clamor et ira.

Mitte

78 Q. HORATII FLACCI

Mitte civiles super Urbe curas :
Occidit Daci Cotifonis agmen :
Medus infestus sibi luctuosus

Diffidet armis :

20

Servit Hispanae vetus hostis orae
Cantaber, fera domitus catena :
Jam Scythae laxo meditantur arcu
Cedere campis.

Negligens, ne qua populus laboret,
Parce privatus nimium cavere : et
Dona praesentis rape laetus horae, ac
Linque severa.

25

O D E IX.

A D L Y D I A M.

DONEC gratus eram tibi,
Nec quisquam potior brachia candidae
Cervici juvenis dabat ;

Perfarum vigui rege beatior.

LYD. Donec non alia magis

5

Arfisti, neque erat Lydia post Chloen ;
Multi Lydia nominis
Romana vigui clarior Ilia.

HOR. Me nunc Thressa Chloe regit,
Dulces docta modos, et citharae sciens :

10

Pro qua non metuum mori,
Si parcent animae fata superstiti.

LYD.

LYD. Me torret face mutua
 Thurini Calais filius Ornithi :
 Pro quo bis patiar mori, 15
 Si parcent puero fata superstiti.
 HOR. Quid si prisca redit Venus,
 Diductosque jugo cogit aheneo ?
 Si flava excutitur Chloe,
 Rejectaeque patet janua Lydiae ? 20
 LYD. Quanquam fidere pulchrior
 Ille est ; tu levior cortice, et improbo
 Iracundior Adria :
 Tecum vivere amem, tecum obeam libens.

ODE X.

IN LYCEN.

EXTREMUM Tanaim si biberes, Lyce,
 Saevo nupta viro ; me tamen asperas
 Porrectum ante fores objicere incolis
 Plorares Aquilonibus.
 Audis quo strepitu janua, quo nemus 5
 Inter pulchra situm tecta remugiat
 Ventis ? et positas ut glaciet nives
 Puro numine Jupiter ?
 Ingratam Veneri pone superbiam,
 Ne currente retro funis eat rota. 10
 Non te Penelopen difficilem procis
 Tyrrhenus genuit parens.

O, quamvis

80 Q. HORATII FLACCI

O, quamvis neque te munera, nec preces,
 Nec tinctus viola pallor amantium,
 Nec vir Pieria pellice faucius 15
 Curvat; supplicibus tuis
 Parcas, nec rigida mollior esculo,
 Nec Mauris animo mitior anguibus.
 Non hoc semper erit liminis aut aquae
 Coelestis patiens latus. 20

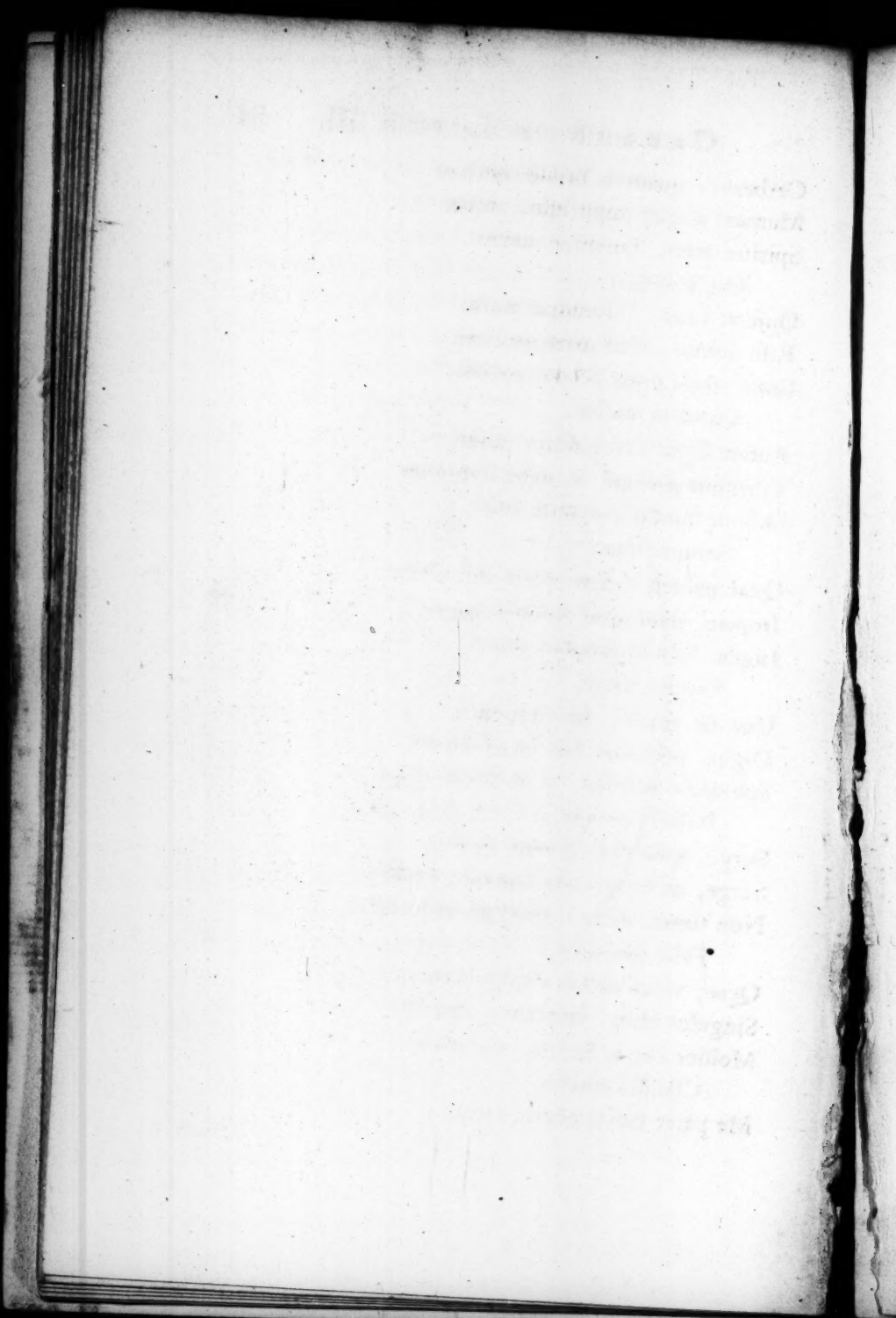
O D E XI.

A D M E R C U R I U M.

MERCURI, (nam te docilis magistro
 Movit Amphion lapides canendo)
 Tuque testudo resonare septem
 Callida nervis,
 Nec loquax olim neque grata, nunc et 5
 Divitum mensis et amica templis;
 Dic modos, Lyde quibus obstinatas
 Applicet aures:
 Quae, velut latis equa trima campis,
 Ludit exultim, metuitque tangi, 10
 Nuptiarum expers, et adhuc protervo
 Cruda marito.
 Tu potes tigres comitesque filvas
 Ducere, et rivos celeres morari:
 Cessit immanis tibi blandienti 15
 Janitor aulae

Cerberus;

Cerberus ; quamvis furiale centum
Muniant angues caput ejus, atque
Spiritus teter, faniesque manet

Ore trilingui: 20

Quin et Ixion, Tityosque vultu
Risit invito ; stetit urna paulum
Sicca, dum grato Danaï puellas

Carmine mulces.

Audiat Lyde scelus atque notas 25
Virginum poenas, et inane lymphæ
Dolium fundo pereuntis imo,

Seraque fata,

Quæ manent culpas etiam sub Orco.

Impiæ, (nam quid potuere majus ?) 30

Impiæ sponfos potuere duro

Perdere ferro.

Una de multis, face nuptiali

Digna, perjurum fuit in parentem

Splendide mendax, et in omne virgo 35

Nobilis ævum :

Surge, quæ dixit juveni marito,

Surge, ne longus tibi somnus, unde

Non times, detur : focerum et scelestas

Falle sorores ; 40

Quæ, velut nactæ vitulos leaenæ,

Singulos eheu ! lacerant ; ego illis

Mollior nec te feriam, nec intra

Claustra tenebo.

Me pater sævis oneret catenis,

G

45
Quod

82 Q. HORATII FLACCI

Quod viro clemens misero peperci;
 Me vel extremos Numidarum in agros
 Classe releget.

I, pedes quo te rapiunt et aerae,
 Dum favet nox et Venus: i secundo
 Omine; et nostri memorem sepulcro
 Sculpe querelam.

50

O D E XII.

A D N E O B U L E N .

MISERARUM est, neque amorì dare ludum,
 Neque dulci mala vino lavere; aut ex-
 animari, metuentes patruae verbera linguae.

Tibi qualum Cythereae puer ales,

Tibi telas, operosaeque Minervae

5

Studium aufert, Neobule, Liparaei nitor Hebrì;

Simul unctos Tiberinis humeros lavit in undis;

Eques ipso melior Bellerophonte,

Neque pugno, neque segni pede victus:

Catus idem per apertum fugientes

10

Agitato grege cervos jaculari, et

Celer alto latitantem fruticeto excipere aprum.

O D E

ODE XIII.

AD FONTEM BANDUSIAE.

O Fons Bandusiae, splendidior vitro,
 Dulci digne mero, non sine floribus,
 Cras donaberis hoedo ;
 Cui frons turgida cornibus
 Primis, et Venerem et proelia destinat ; 5
 Frustra : nam gelidos inficiet tibi
 Rubro sanguine rivos,
 Lascivi soboles gregis.
 Te flagrantis atrox hora Caniculae
 Nescit tangere : tu frigus amabile 10
 Fessis vomere tauris
 Praebes, et pecori vago.
 Fies nobilium tu quoque fontium,
 Me dicente cavis impositam ilicem
 Saxis, unde loquaces 15
 Lymphae defiliunt tuae.

ODE XIV.

DE REDITU AUGUSTI.

HERCULIS ritu modo dictus, o plebs,
 Morte venalem petiisse laurum
 Caesar, Hispana repetit penates
 Victor ab ora.

84 Q. HORATII FLACCI

Unico gaudens mulier marito	5
Prodeat, iustis operata Divis;	
Et soror clari ducis, et decorae	
Supplice vitta	
Virginum matres, juvenumque nuper	
Sospitum. vos o pueri, et puellae	10
Jam virum expertae, male ominatis	
Parcite verbis.	
Hic dies vere mihi festus atras	
Eximet curas : ego nec tumultum,	
Nec mori per vim metuam, tenente	15
Caesare terras.	
I pete unguentum, puer, et coronas,	
Et cadum Marfi memorem duelli;	
Spartacum si qua potuit vagantem	
Fallere testa.	20
Dic et argutae properet Neerae	
Myrrheum nodo cohibere crinem:	
Si per invisum mora janitorem	
Fiet, abito.	
Lenit albescens animos capillus	25
Litium et rixae cupidos protervae.	
Non ego hoc ferrem calidus juvena,	
Consule Planco.	

5

10

15

20

25

E

ODE XV.
IN CHLORIM.

UXOR pauperis Ibyci,
 Tandem nequitiae fuge modum tuae,
 Famosisque laboribus :
 Maturo propior define funeri
 Inter ludere virgines, 5
 Et stellis nebulam spargere candidis.
 Non, si quid Pholoen fatis,
 Et te, Chlори, decet : filia rectius
 Expugnat juvenum domos,
 Pulso Thyas uti concita tympano. 10
 Illam cogit amor Nothi
 Lascivae similem ludere capreae :
 Te lanae prope nobilem
 Tonfae Luceriam, non citharae decent,
 Nec flos purpureus rosae, 15
 Nec poti vetulam faece tenus cadi.

ODE XVI.
AD MAECENATEM.

INCLUSAM Danaen turris ahenea,
 Robustaeque fores, et vigilum canum
 Tristes excubiae munierant fatis
 Nocturnis ab adulteris :
 G 3 Si

86 Q. HORATII FLACCI

Si non Acrisium virginis abditae 5

Custodem pavidum Jupiter et Venus

Risissent: fore enim tutum iter et patens,

Converso in precium Deo.

Aurum per medios ire satellites,

Et perrumpere amat saxa, potentius 10

Ictu fulmineo. concidit auguris

Argivi domus, ob lucrum

Demersa exscidio. diffidit urbium

Portas vir Macedo, et subruit aemulos

Reges muneribus. munera navium 15

Saevos illaqueant duces.

Crescentem sequitur cura pecuniam,

Majorumque fames. jure perhorrui

Late conspicuum tollere verticem,

Maecenas, equitum decus. 20

Quanto quisque sibi plura negaverit,

A Dis plura feret. nil cupientium

Nudus castra peto; et transfuga divitum

Partes linquere gestio:

Contemtae dominus splendidior rei, 25

Quam si quidquid arat non piger Appulus

Occultare meis dicerer horreis,

Magnas inter opes inops.

Purae rivus aquae, silvaque jugerum

Paucorum, et segetis certa fides meae, 30

Fulgentem imperio fertilis Africae

Fallit, forte beatior.

Quanquam nec Calabrae mella ferunt apes,

Nec Laestrygonia Bacchus in amphora Lan-

CARMINUM LIBER III.

87

Languescit mihi, nec pinguis Gallicis

35

Crescunt vellera pascuis;

Importuna tamen pauperies abest:

Nec, si plura velim, tu dare deneges.

Contracto melius parva cupidine

Vestigalia porrigam,

40

Quam si Mygdoniis regnum Halyattici

Campis continuem. multa petentibus

Desunt multa. bene est, cui Deus obtulit

Parca, quod fatis est, manu.

O D E XVII.

AD AELIUM LAMIAM.

AELI, vetusto nobilis ab Lamo,
(Quando et priores hinc Lamias ferunt

Denominatos, et nepotum

Per memores genus omne fastos)

Auctore ab illo ducis originem,

5

Qui Formiarum moenia dicitur

Princeps, et innantem Maricae

Litoribus tenuisse Lirin

Late tyrannus. cras foliis nemus

Multis, et alga litus inutili

10

Demissa tempestas ab Euro

Sternet; aquae nisi fallit augur

Annosa cornix. dum potes, aridum

Compone lignum: cras genium mero

88 Q. HORATII FLACCI

Curabis, et porco bimestri,
Cum famulis operum solutis.

15

O D E XVIII.

A D FAU N U M.

FAUNE, Nympharum fugientum amator,
Per meos fines et aprica rura
Lenis incedas, abeasque parvis

Aequus alumnis :

Si tener pleno cadit hoedus anno,
Larga nec defunt Veneris sodali
Vina craterae ; vetus ara multo

5

Fumat odore :

Ludit herbofo pecus omne campo,
Cum tibi Nonae redeunt Decembres :
Festus in pratis vacat otioso

10

Cum bove pagus :

Inter audaces lupus errat agnos :
Spargit agrestes tibi silva frondes :
Gaudet invisam pepulisse fossor

15

Ter pede terram.

O D E XIX.

A D TELEPHUM.

QUANTUM distet ab Inacho
Codrus, pro patria non timidus mori,
Narras, et genus Aeaci,

Et

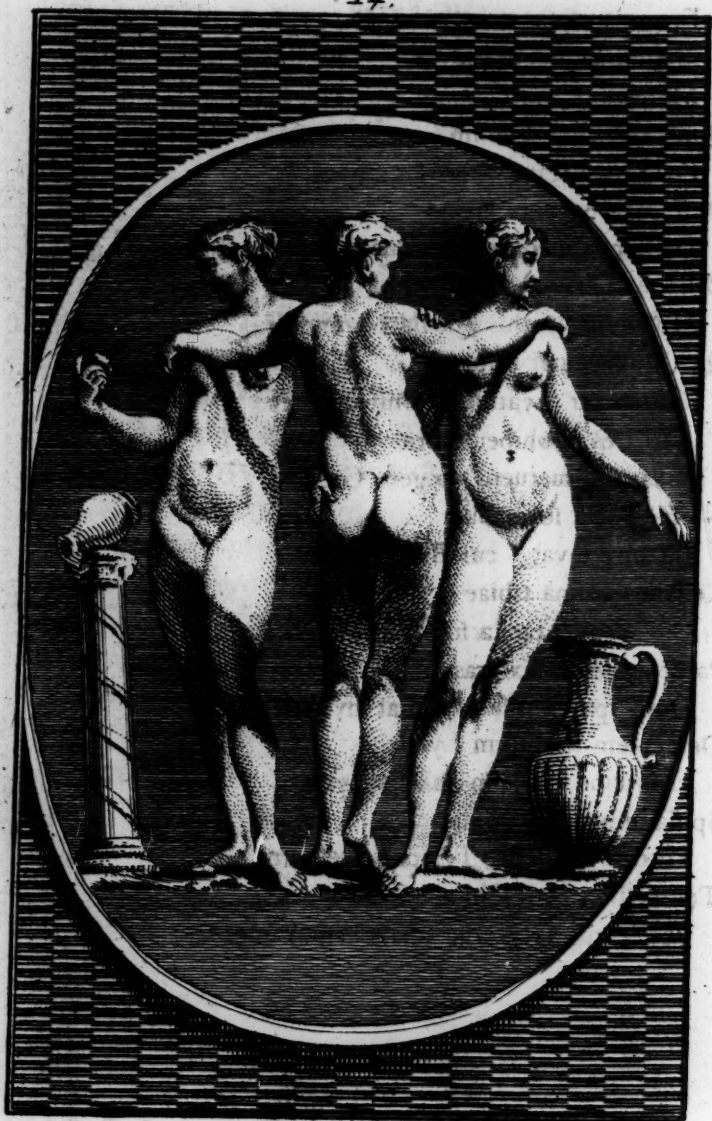
15

5

10

15

Et

J. Müller sc.

CARMINUM LIBER III. 89

Et pugnata sacro bella sub Ilio :	
Quo Chium precio cadum	5
Mercemur, quis aquam temperet ignibus,	
Quo praebente domum, et quota	
Pelignis caream frigoribus, taces.	
Da Lunae propere novae,	
Da noctis mediae, da, puer, auguris	10
Murenæ: tribus aut novem	
Miscentur cyathis pocula commodis.	
Qui Musas amat impares,	
Ternos ter cyathos attonitus petet	
Vates: tres prohibet supra	15
Rixarum metuens tangere Gratia,	
Nudis juncta sororibus.	
Insanire juvat: cur Berecynthiae	
Cessant flamina tibiae?	
Cur pendet tacita fistula cum lyra?	20
Parcentes ego dexteras	
Odi: sparge rosas: audiat invidus	
Dementem strepitum Lycus,	
Et vicina feni non habilis Lyco.	
Spissa te nitidum coma,	25
Puro te similem, Telephe, vespero,	
Tempestitiva petit Chloe:	
Me lentus Glycerae torret amor meae.	

O D E XX.

A D P Y R R H U M.

NON vides quanto moveas periclo,
 Pyrrhe, Gaetulæ catulos leaenæ ?
 Dura post paulo fugies inaudax
 Proelia raptor ;

Cum per obstantes juvenum catervas
 Ibit insignem repetens Nearchum :
 Grande certamen, tibi præda cedat
 Major, an illi.

Interim, dum tu celeres fagittas
 Promis, hæc dentes acuit timendos :

Arbiter pugnae posuisse nudo
 Sub pede palmam

Fertur, et leni recreare vento
 Sparsum odoratis humerum capillis :

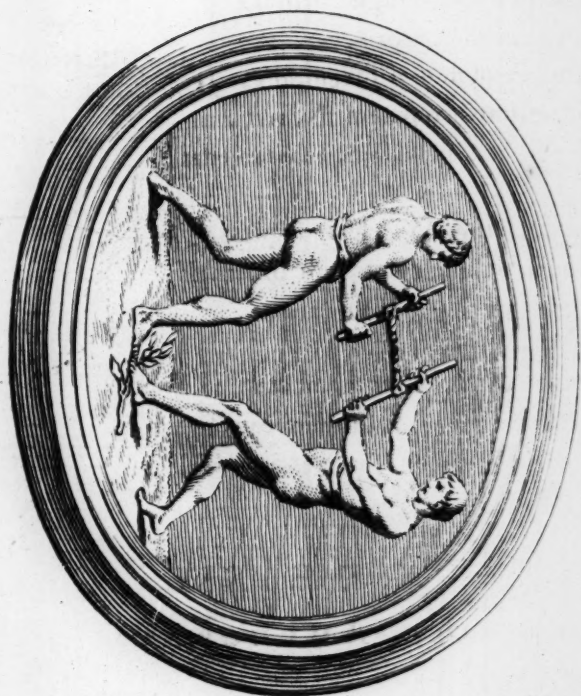
Qualis aut Nireus fuit, aut aquosa
 Raptus ab Ida.

O D E XXI.

A D A M P H O R A M.

O Nata mecum consule Manlio,
 Seu tu querelas, sive geris jocos,
 Seu rixam, et insanos amores,
 Seu facilem, pia testa, somnum :

Quo-

15

5

10

15

10-

CARMINUM LIBER III. 91

Quocunque lectum nomine Massicum 5

Servas, moveri digna bono die;

Descende, Corvino jubente

Promere languidiora vina.

Non ille, quanquam Socraticis madet

Sermonibus, te negliget horridus. 10

Narratur et prisca Catonis

Saepe mero caluisse virtus.

Tu lene tormentum ingenio admoves

Plerumque duro : tu sapientium

Curas, et arcanum jocofo 15

Consilium retegis Lyaeo :

Tu spem reducis mentibus anxiiis,

Viresque; et addis cornua pauperi,

Post te neque iratos trementi

Regum apices, neque militum arma. 20

Te Liber, et, si laeta aderit, Venus,

Segnesque nodum solvere Gratiae,

Vivaeque producent lucernae,

Dum rediens fugat astra Phoebus.

ODE XXII.

IN DIANAM.

MONTIUM custos nemorumque, Virgo,

Quae laborantes utero puellas

Ter vocata audis, adimisque letho,

Diva triformis;

Imminens

Imminens villae tua pinus esto,
 Quam per exactos ego laetus annos,
 Verris obliquum meditantis ictum
 Sanguine donem.

5

ODE XXIII.
 AD PHIDYLEN.

COELO supinas si tuleris manus,
 Nascente Luna, rustica Phidyle;
 Si thure placaris et horna
 Fruge Lares, avidaque porca;
 Nec pestilentem sentiet Africum
 Fecunda vitis, nec sterilem seges
 Rubiginem, aut dulces alumni
 Pomifero grave tempus anno.
 Nam, quae nivali pascitur Algido
 Devota, quercus inter et ilices,
 Aut crescit Albanis in herbis
 Victima, pontificum secures
 Cervice tinget: te nihil attinet
 Tentare multa caede bidentium,
 Parvos coronantem marino
 Rore Deos, fragilique myrto.
 Immunis aram si tetigit manus,
 Non sumtuosa blandior hostia
 Mollibit averfos Penates
 Farre pio, et saliente mica.

5

10

15

20

ODE

O D E XXIV.

INTACTIS opulentior
 Thesauris Arabum et divitis Indiae,
 Caementis licet occupes
 Tyrrhenum omne tuis, et mare Apulicum;
 Si figit adamantinos 5
 Summis verticibus dira Necessitas
 Clavos; non animum metu,
 Non mortis laqueis expedit caput.
 Campestris melius Scythae
 (Quorum plaustra vagas rite trahunt domos) 10
 Vivunt, et rigidi Getae;
 Immetata quibus jugera liberas
 Fruges et Cererem ferunt;
 Nec cultura placet longior annua:
 Defunctumque laboribus 15
 Aequali recreat forte vicarius.
 Illic matre carentibus
 Privignis mulier temperat innocens;
 Nec dotata regit virum
 Conjux, nec nitido fidit adultero: 20
 Dos est magna parentium
 Virtus, et metuens alterius viri
 Certo foedere castitas:
 Et peccare nefas, aut precium est mori.
 O! si quis volet impias 25
 Caedes, et rabiem tollere civicam:
 Si

94 Q. HORATII FLACCI

Si quaeret pater urbium

Subscribi statuis; indomitam audeat

Refrenare licentiam,

Clarus postgenitis: quatenus, heu nefas!

Virtutem incolumem odimus,

Sublatam ex oculis quaerimus invidi.

Quid tristes querimoniae,

Si non supplicio culpa reciditur?

Quid leges sine moribus

Vanae proficiunt; si neque fervidis

Pars inclusa caloribus

Mundi, nec Boreae finitimum latus,

Durataeque solo nives

Mercatorem abigunt? horrida callidi

Vincunt aequora navitae.

Magnum pauperies opprobrium, jubet

Quidvis et facere et pati,

Virtutisque viam deserit arduae.

Vel nos in Capitolium,

Quo clamor vocat et turba faventium;

Vel nos in mare proximum

Gemmas, et lapides, aurum et inutile,

Summi materiam mali,

Mittamus. scelerum si bene poenitet,

Eradenda cupidinis

Pravi sunt elementa, et tenerae nimis

Mentes asperioribus

Formandae studiis. nescit equo rudis

Haerere ingenuus puer,

30

35

40

45

50

55
Vena

30

35

40

45

50

55

a

Venarique timet; ludere doctior,
 Seu Graeco jubeas trocho,
 Seu malis vetita legibus alea:
 Cum perjura patris fides
 Confortem socium fallat et hospitem, 60
 Indignoque pecuniam
 Heredi properet. scilicet improbae
 Crescunt divitiae: tamen
 Curtae nescio quid semper abest rei.

O D E XXV.
 A D B A C C H U M.

Q UO me, Bacche, rapis tui
 Plenum? quae nemora, aut quos agor in
 specus,
 Velox mente nova? quibus
 Antris, egregii Caesaris audiar
 Aeternum meditans decus 5
 Stellis inferere, et concilio Jovis?
 Dicam insigne, recens, adhuc
 Indictum ore alio. non secus in jugis
 Exsomnia stupet Evias,
 Hebrum prospiciens, et nive candidam 10
 Thracen, ac pede barbaro
 Lustratam Rhodopen. ut mihi devio
 Ripas et vacuum nemus
 Mirari libet! o Naiadum potens,
 Baccharumque valentium 15

Proceras

96 Q. HORATII FLACCI

Proceras manibus vertere fraxinos ;
 Nil parvum, aut humili modo,
 Nil mortale loquar. dulce periculum est,
 O Lenae, sequi Deum
 Cingentem viridi tempora pampino.

20

O D E XXVI.
 A D V E N E R E M.

VIXI puellis nuper idoneus,
 Et militavi non sine gloria :
 Nunc arma defunctumque bello
 Barbiton hic paries habebit,
 Laevum marinae qui Veneris latus
 Custodit. hic, hic ponite lucida
 Funalia, et vestes, et arcus
 Oppositis foribus minaces.
 O, quae beatam Diva tenes Cyprum, et
 Memphim carentem Sithonia nive,
 Regina, sublimi flagello
 Tange Chloen semel arrogantem.

5

10

O D E XXVII.
 A D G A L A T E A M N A V I G A T U R A M.

IMPIOS parvae recinentis omen
 Ducat, et praegnans canis, aut ab agro
 Rava decurrens lupa Lanuvino,
 Foetaque vulpes :

Rumpit

XXVI

XXVII

XXVIII

XXIX

XXX

XXXI

XXXII

XXXIII

XXXIV

XXXV

Rumpit et serpens iter institutum, 5

Si per obliquum similis sagittae

Terruit mannos. ego cui timebo

Providus auspex,

Antequam stantes repetat paludes

Imbrium divina avis imminetum, 10

Oscinem corvum prece suscitabo

Solis ab ortu.

Sis licet felix ubicunque mavis,

Et memor nostri, Galatea, vivas :

Teque nec laevus vetet ire picus, 15

Nec vaga cornix.

Sed vides quanto trepidet tumultu

Pronus Orion? ego, quid sit ater

Adriae, novi, finus; et quid albus

Peccet Iapix. 20

Hostium uxores puerique caecos

Sentiant motus orientis Austri, et

Aequoris nigri fremitum, et trementes

Verbere ripas.

Sic et Europe niveum doloso 25

Credidit tauro latus, et scatentem

Belluis pontum, mediasque fraudes

Palluit audax.

Nuper in pratis studiosa florum, et

Debitae Nymphis opifex coronae, 30

Nocte sublustris nihil astra praeter

Vidit et undas.

98 Q. HORATII FLACCI

Quae simul centum tetigit potentem
Oppidis Creten; Pater, o relictum
Filiae nomen, pietasque! dixit 35

Victa furore.

Unde? quo veni? levis una mors est
Virginum culpa. vigilansne ploro
Turpe commissum? an vitiis carentem

Ludit imago 40

Vana, quae porta fugiens eburna
Somnium ducit? meliusne fluctus
Ire per longos fuit, an recentes

Carpere flores?

Si quis infamem mihi nunc juvenum 45

Dedat iratae, lacerare ferro, et

Frangere enitar modo multum amati

Cornua monstri.

Impudens liqui patrios penates:

Impudens Orcum moror. o Deorum 50

Si quis haec audis, utinam inter errem

Nuda leones.

Antequam turpis macies decentes

Occupet malas, teneraeque succus

Defluat praedae, speciosa quaero 55

Pascere tigres.

Vilis Europe, pater urget absens:

Quid mori cessas? potes hac ab orno

Pendulum zona bene te secuta

Laedere collum. 60

Sive

CARMINUM LIBER III. 99

35 Sive te rupes, et acuta letho
Saxa delectant; age, te procellae
Crede veloci: nisi herile mavis

Carpere pensum,
Regius sanguis, dominacque tradi
Barbarae pellex. aderat querenti
40 Perfidum ridens Venus, et remisso

Filius arcu.
Mox ubi lufit fatis; Abstineto,
Dixit, irarum, calidaeque rixae;
Cum tibi invisus laceranda reddet
45 Cornua taurus.

Uxor invicti Jovis esse nescis?
Mitte singultus; bene ferre magnam
Disce fortunam: tua sectus orbis
50 Nomina ducet.

O D E XXVIII.

AD LYDEN.

5 F ESTO quid potius die
Neptuni faciam? prome reconditum,
Lyde strenua, Caecubum,

Munitaeque adhibe vim sapientiae.
Inclinare meridiem
5

Sentis; ac, veluti flet volucris dies,
Parcis deripere horreo

Cessantem Bibuli consulis amphoram.

H 2

Nos

Nos cantabimus invicem

Neptunum, et virides Nereidum comas: 10

Tu curva recines lyra

Latonam, et celeris spicula Cynthiae;

Summo carmine, quae Cnidon

Fulgentesque tenet Cycladas, et Paphon

Junctis visit oloribus

15

Dicetur; merita Nox quoque naenia.

ODE XXIX.

AD MAECENATEM.

TYRRHENA regum progenies, tibi

Non ante verso lene merum cado,

Cum flore, Maecenas, rosarum, et

Pressa tuis balanis capillis

Jamdudum apud me est. eripe te morae: 5

Ne semper udum Tibur et Aesulae

Declive contempleris arvum, et

Telegoni juga parricidae.

Fastidiosam desere copiam, et

Molem propinquam nubibus arduis: 10

Omitte mirari beatæ

Fumum et opes strepitumque Romæ.

Plerumque gratae divitibus vices;

Mundæque parvo sub lare pauperum

Coenæ, sine aulaeis et ostro,

15

Solicitam explicuere frontem.

Jam

Jam clarus occultum Andromedae pater
 Offendit ignem; jam Procyon furit,
 Et stella vesani Leonis,
 Sole dies referente ficcus. 20

Jam pastor umbras cum grege languido
 Rivumque fessus quaerit, et horridi
 Dumeta Silvani: caretque
 Ripa vagis taciturna ventis.

Tu, civitatem quis deceat status 25
 Curas; et Urbi sollicitus times,
 Quid Seres et regnata Cyro
 Baëtra parent, Tanaisque discors.
 Prudens futuri temporis exitum
 Caliginosa nocte premit Deus; 30
 Ridetque, si mortalis ultra
 Fas trepidat. quod adest, memento
 Componere aequus: caetera fluminis
 Ritu feruntur, nunc medio alveo
 Cum pace delabentis Etruscum 35
 In mare, nunc lapides adesos,
 Stirpesque raptas, et pecus, et domos
 Volventis una, non sine montium
 Clamore, vicinaeque filvae;
 Cum fera diluvies quietos 40
 Irritat amnes. ille potens sui
 Laetusque deget, cui licet in diem
 Dixisse, Vixi: cras vel atra
 Nube polum Pater occupato,

102 Q. HORATII FLACCI

Vel sole puro : non tamen irritum, 45
 Quodcunque retro est, efficiet ; neque
 Diffinget, infectumque reddet,
 Quod fugiens semel hora vexit.
 Fortuna saevo laeta negotio, et
 Ludum insolentem ludere pertinax, 50
 Transmutat incertos honores,
 Nunc mihi, nunc alii benigna.
 Laudo manentem. si celeres quatit
 Pennas, refigno quae dedit, et mea
 Virtute me involvo, probamque 55
 Pauperiem sine dote quaero.
 Non est meum, si mugiat Africis
 Malus procellis, ad miseras preces
 Decurrere, et votis pacisci,
 Ne Cypriae Tyriaeque merces 60
 Addant avaro divitias mari.
 Tunc me biremis praesidio scaphae
 Tutum per Aegaeos tumultus
 Aura ferat, geminusque Pollux.

O D E XXX.

EXEGI monumentum aere perennius,
 Regalique situ pyramidum altius ;
 Quod non imber edax, non Aquilo impotens
 Possit diruere, aut innumerabilis
 Annorum series, et fuga temporum. 5
 Non omnis moriar ; multaue pars mei

Vitabit

C. J. M. Sc.

THE HISTORY OF THE

REIGN OF

CHARLES THE FIRST

BY

JOHN BURNET

OF THE UNIVERSITY OF OXFORD

IN TWO VOLUMES

LONDON

Printed by J. Streater, at the

Sign of the Sun, in St. Dunstons

Church, near the North Gate

1679

By Authority

Printed by J. Streater, at the

Sign of the Sun, in St. Dunstons

Church, near the North Gate

1679

CARMINUM LIBER III. 103

Vitabit Libitinam. usque ego postera
Crescam laude recens; dum Capitolium
Scandet cum tacita virgine pontifex.
Dicar, qua violens obstrepat Aufidus,
Et qua pauper aquae Daunus agrestium
Regnavit populorum, ex humili potens,
Princeps Aeolium carmen ad Italos
Deduxisse modos. fume superbiam
Quaesitam meritis, et mihi Delphica
Lauro cinge volens, Melpomene, comam.

10

15

Q U I N T I
 HORATII FLACCI
 C A R M I N U M
 L I B E R IV.

O D E I.

A D V E N E R E M.

INTERMISSA, Venus, diu
 Rursus bella moves? parce precor, precor.
 Non sum qualis eram bonae
 Sub regno Cynarae. define, dulcium
 Mater saeva Cupidinum, 5
 Circa lustra decem flectere mollibus
 Jam durum imperiis: abi
 Quo blandae juvenum te revocant preces.
 Tempestivius in domo
 Pauli, purpureis ales oloribus, 10
 Comeffabere Maximi;
 Si torrere jecur quaeris idoneum.
 Namque et nobilis, et decens,
 Et pro sollicitis non tacitus reis,

Et

CARMINVM LIBER IV.

Et cunctis puer struam
 Late agna fect miltis tuis
 Et quondam potentior
 Larys miltis vltis amant
 Albaros prope ve iacis
 Focet miltisam sub nabe clus
 Ille placit miltis
 Dactylus miltis et dactylus
 Delictus dactylus
 Miltis miltis, non fect fect
 Ille hic puer dactylus
 Miltis miltis miltis miltis
 Landanum, pect candidus
 In miltis dactylus et dactylus miltis
 Miltis miltis, nec puer
 Jam, nec fect miltis dactylus
 Nec miltis fect miltis
 Nec miltis novis miltis miltis
 Sed cur, nec fect fect
 Miltis miltis miltis miltis
 Cur miltis miltis dactylus
 Miltis miltis miltis dactylus
 Miltis miltis ego fect
 Miltis miltis miltis miltis
 Te per miltis miltis
 Miltis miltis miltis miltis

CARMINUM LIBER IV. 105

Et centum puer artium, 15
 Late signa feret militiae tuae:
 Et, quandoque potentior
 Largis muneribus riserit aemuli,
 Albanos prope te lacus
 Ponet marmoream sub trabe citrea. 20
 Illic plurima naribus
 Duces thura; lyraeque et Berecynthiae
 Delectabere tibiae
 Mistis carminibus, non sine fistula.
 Illic bis pueri die 25
 Numen cum teneris virginibus tuum
 Laudantes, pede candido
 In morem Salium ter quatient humum.
 Me nec femina, nec puer
 Jam, nec spes animi credula mutui, 30
 Nec certare juvat mero,
 Nec vincere novis tempora floribus.
 Sed cur, heu! Ligurine, cur
 Manat rara meas lacryma per genas?
 Cur facunda parum decoro 35
 Inter verba cadit lingua silentio?
 Nocturnis te ego somniis
 Jam captum teneo, jam volucrem sequor
 Te per gramina Martii
 Campi, te per aquas, dure, volubiles. 40

ODE

ODE II.

AD ANTONIUM IULUM.

PINDARUM quisquis studet aemulari, I-
 ule, ceratis ope Daedalea
 Nititur pennis, vitreo daturus
 Nomina ponto.
 Monte decurrens velut amnis, imbres 5
 Quem super notas aluere ripas,
 Fervet, immensusque ruit profundo
 Pindarus ore;
 Laurea donandus Apollinari,
 Seu per audaces nova dithyrambos 10
 Verba devolvit, numerisque fertur
 Lege solutis:
 Seu Deos, regesque canit, Deorum
 Sanguinem; per quos cecidere iusta
 Morte Centauri, cecidit tremendae 15
 Flamma Chimaerae:
 Sive quos Elea domum reducit
 Palma coelestes, pugilemve equumve
 Dicit, et centum potiore signis
 Munere donat: 20
 Flebili sponsae juvenemve raptum
 Plorat; et vires, animumque, moresque
 Aureos educit in astra, nigroque
 Invidet Orco.

Multa

CARMINUM LIBER IV. 107

Multa Dircaeum levat aura cyncnum, 25

Tendit, Antoni, quoties in altos
Nubium tractus: ego, apis Matinae

More modoque,

Grata carpentis thyma per laborem
Plurimum, circa nemus, uvidique 30

Tiburis ripas, operosa parvus

Carmina fingo.

Concines majore poeta plectro
Caesarem, quandoque trahet feroces

Per sacrum clivum, merita decorus 35

Fronde, Sicambros:

Quo nihil majus meliusve terris

Fata donavere, bonique Divi,

Nec dabunt, quamvis redeant in aurum

Tempora priscum. 40

Concines laetosque dies, et Urbis

Publicum ludum, super impetrato

Fortis Augusti reditu, forumque

Litibus orbum.

Tum meae (si quid loquar audiendum) 45

Vocis accedet bona pars; et, o sol

Pulcher, o laudande, canam, recepto

Caesare felix.

Tuque dum procedis, Io triumphe

Non semel dicemus, Io triumphe, 50

Civitas omnis; dabimusque Divis

Thura benignis.

Te

108 Q. HORATII FLACCI

Te decem tauri, totidemque vaccae;
 Me tener solvet vitulus, relicta
 Matre, qui largis juvenescit herbis 55
 In mea vota;
 Fronte curvatos imitatus ignes
 Tertium lunae referentis ortum,
 Qua notam duxit, niveus videri,
 Caetera fulvus. 60

ODE III.

AD MELPOMENEN.

QUEM tu, Melpomene, semel
 Nascentem placido lumine videris,
 Illum non labor Isthmius
 Clarabit pugilem; non equus impiger
 Curru ducet Achaico 5
 Victorem; neque res bellica Deliis
 Ornatum foliis ducem,
 Quod regum tumidas contuderit minas,
 Ostendet Capitolio:
 Sed quae Tibur aquae fertile praefluunt, 10
 Et spissae nemorum comae,
 Fingent Aeolio carmine nobilem.
 Romae principis urbium
 Dignatur soboles inter amabiles
 Vatum ponere me choros; 15
 Et jam dente minus mordeor invido.

O tes-

Q HORATI FLACC

Te decem totum, totidemque vacasse
Me tener solvet vitulus, iocunda
Mater, qui largus iuveneculi parvis
In mea vota

Fronte curvato iuniorum ignes
Tertium hunc spectans ornum
Quos notam duxit, amicus videtur
Caetera solvat

ODE III

AD MESPOMENE

ITEM tu, Mespomene, semel
Nascentem placido lumine videtur
Illum non labor libenter
Christi pugilem, non equus impiger
Certo ducet Adriae

Visionem, neque res bellicae Deae
Cicero solus decem
Quod regum iunatas contendent nunc
Cicero Capricio

Sed quae Tibur aquae ferule praestant
Epithetis nemorum comae
Fugent Aeolo curvato nobiliter
Romae principis orbi

Thigeani solibus inter amplexus
Vincit hunc in choro
Et non deinde moritur nunc

O testudinis aures // Dulcem quae thesaurum, Pectus, temperas.

O mure propolis pichibus

Donatus cyreni, si libeat sonum

Totum muretis hoc tui est,

Quod monstror digito praescientium

Romanis hinc sonum

Quod ipse sonum est

UAIEM

(Cuius Deorum regnum in ares auras)

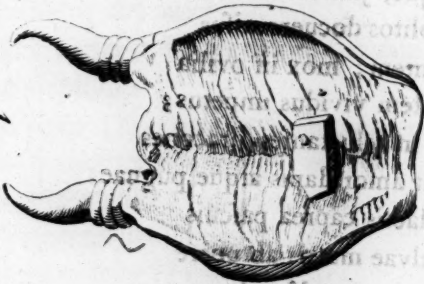
Petris expertis addelem

Jupiter in Gany mede flavo)

Osse juvenis, et parvis vigor

Nido laborum propolis inciam;

Vernusque iam nuda remota;

Dante novo peritura vidi

O testudinis aureae
 Dulcem quae strepitum, Pieri, temperas;
 O mutis quoque piscibus
 Donatura cycni, si libeat, sonum: 20
 Totum muneris hoc tui est,
 Quod monstror digito praetereuntium
 Romanae fidicen lyrae:
 Quod spiro, et placeo, si placeo, tuum est.

ODE IV.

DRUSI LAUDES.

Q UALEM ministrum fulminis alitem
 (Cui rex Deorum regnum in aves vagas
 Permisit, expertus fidelem
 Jupiter in Ganymede flavo)
 Olim juvenas, et patrius vigor 5
 Nido laborum propulit inscium;
 Vernique, jam nimbis remotis,
 Insolitos docuere nifus
 Venti paventem; mox in ovilia
 Demisit hostem vividus impetus; 10
 Nunc in reluctantes dracones
 Egit amor dapis atque pugnae:
 Qualemve laetis caprea pascuis
 Intenta, fulvae matris ab ubere
 Jam lacte depulsum leonem, 15
 Dente novo peritura, vidit:

Videre

110 Q. HORATII FLACCI

Videre Rhoeti bella sub Alpibus
 Drusum gerentem et Vindelici; quibus
 Mos unde deductus per omne
 Tempus Amazonia securi 20
 Dextras obarmet, quaerere distuli:
 Nec scire fas est omnia. sed diu
 Lateque victrices catervae
 Confilii juvenis revictae,
 Sensere quid mens rite, quid indoles 25
 Nutrita faustis sub penetralibus
 Posset, quid Augusti paternus
 In pueros animus Neronēs.
 Fortes creantur fortibus et bonis:
 Est in juvenēis, est in equis patrum 30
 Virtus; nec imbellem feroces
 Progenerant aquilae columbam.
 Doctrina sed vim promovet insitam,
 Rectique cultus pectora roborant:
 Utcunque defecere mores, 35
 Dedecorant bene nata culpae.
 Quid debeas, o Roma, Neronibus,
 Testis Metaurum flumen, et Asdrubal
 Devictus, et pulcher fugatis
 Ille dies Latio tenebris, 40
 Qui primus alma risit adorea;
 Dirus per urbes Afer ut Italas,
 Ceū flamma per tēdas, vel Eurus
 Per Siculas equitavit undas.

Post

CARMINUM LIBER IV. III

Post hoc secundis usque laboribus 45
 Romana pubes crevit, et impio
 Vastata Poenorum tumultu.
 Fana Deos habuere rectos:
 Dixitque tandem perfidus Annibal;
 Cervi, luporum praeda rapacium, 50
 Sectamur ultro, quos opimus
 Fallere et effugere est triumphus.
 Gens, quae cremato fortis ab Illo,
 Jactata Tuscis aequoribus sacra,
 Natosque, maturosque patres 55
 Pertulit Ausonias ad urbes;
 Duris ut ilex tonsa bipennibus
 Nigrae feraci frondis in Algido,
 Per damna, per caedes, ab ipso
 Ducit opes animumque ferro. 60
 Non Hydra secto corpore firmior
 Vinci dolentem crevit in Herculem,
 Monstrumve summisere Colchi
 Majus, Echioniaeve Thebae.
 Merfes profundo, pulchrior evenit: 65
 Luctere, multa prouet integrum
 Cum laude victorem; geretque
 Proelia conjugibus loquenda.
 Carthagini jam non ego nuncios
 Mittam superbos: occidit, occidit 70
 Spes omnis, et fortuna nostri
 Nominis, Asdrubale interemto.

Nil

112 Q. HORATII FLACCI

Nil Claudiae non perficient manus;

Quas et benigno numinae Jupiter

Defendit, et curae sagaces

Expediunt per acuta belli.

75

ODE V.

AD AUGUSTUM.

DIVIS orte bonis, optime Romulae
Custos gentis, abes jam nimium diu:

Maturum reditum pollicitus Patrum

Sancto concilio, redi.

Lucem redde tuae, dux bone, patriae:

Instar veris enim, vultus ubi tuus

Affulsit populo, gratior it dies,

Et soles melius nitent.

Ut mater juvenem, quem Notus invido

Flatu Carpathii trans maris aequora

Cunctantem spatium longius annuo

Dulci distinet a domo,

Votis, omnibusque, et precibus vocat;

Curvo nec faciem litore demovet:

Sic desiderii ista fidelibus

Quaerit patria Caesarem.

Tutus bos etenim rura perambulat:

Nutrit rura Ceres, almaque Faustitas:

Pacatum volitant per mare navitae:

Culpari metuit fides:

5

10

15

20

Nullis

Nullis polluitur casta domus stupris :
 Mos et lex maculosum edomuit nefas :
 Laudantur simili prole puerperae :
 Culpam poena premit comes.
 Quis Parthum paveat ? quis gelidum Scythen ? 25
 Quis, Germania quos horrida parturit
 Fetus, incolumi Caesare ? quis ferae
 Bellum curet Iberiae ?
 Condit quisque diem collibus in suis,
 Et vitem viduas ducit ad arbores : 30
 Hinc ad vina redit laetus, et alteris
 Te mensis adhibet Deum :
 Te multa prece, te prosequitur mero
 Defuso pateris ; et Laribus tuum
 Miscet numen, uti Graecia Castoris 35
 Et magni memor Herculis.
 Longas o utinam, dux bone, ferias
 Praestes Hesperiae ; dicimus integro
 Sicci mane die, dicimus uvidi,
 Cum sol oceano subest. 40

ODE VI.

AD APOLLINEM.

DIVE, quem proles Niobea magnae
 Vindicem linguae, Tityosque raptor
 Sensit, et Trojae prope victor altae
 Phthius Achilles,

I

Caeteris

114 Q. HORATII FLACCI

Caeteris major, tibi miles impar;
Filius quamvis Thetidos marinae
Dardanas turres quateret tremenda
Cuspide pugnax.

Ille, mordaci velut icta ferro
Pinus, aut impulsa cupressus Euro,
Procidit late, posuitque collum in
Pulvere Teucro.

Ille non inclusus equo Minervae
Sacra mentito, male feriatos
Troas, et laetam Priami choreis
Falleret aulam :

Sed palam captis gravis, heu nefas, heu !
Nescios fari pueros Achivis
Ureret flammis, etiam latentes
Matris in alvo :

Ni, tuis victus Venerisque gratae
Vocibus, Divum pater annuisset
Rebus Aeneae potiore ductos
Alite muros.

Doctor argutae fidicen Thaliae
Phoebe, qui Xantho lavis amne crines,
Dauniae defende decus Camenae,
Levis Agyieū.

Spiritum Phoebus mihi, Phoebus artem
Carminis, nomenque dedit poetae.
Virginum primae, puerique claris
Patribus orti,

CI

5

10

15

20

25

30

Deliae

Deliae tutela Deae, fugaces
 Lynceas et cervos cohibentis arcu,
 Lesbium servate pedem, meique 35
 Pollicis ictum;
 Rite Latonae puerum canentes,
 Rite crescentem face Noctilucam,
 Prosperam frugum, celeremque pronos
 Volvere menses. 40
 Nupta jam dices; Ego Dis amicum,
 Seculo festas referente luces,
 Reddidi carmen, docilis modorum
 Vatis Horati.

O D E VII.

AD TORQUATUM.

DIFFUGERE nives: redeunt jam gramina
 campis,
 Arboribusque comae:
 Mutat terra vices; et decrefcentia ripas
 Flumina praetereunt:
 Gratia cum Nymphis geminisque sororibus audet 5
 Ducere nuda choros.
 Immortalia ne speres, monet annus, et alnum
 Quae rapit hora diem.
 Frigora mitescunt Zephyris; ver proterit aestas,
 Interitura, simul 10
 Pomifer autumnus fruges effuderit: et mox
 Bruma recurrit iners.

116 Q. HORATII FLACCI

Damna tamen celeres reparant coelestia lunae:
 Nos ubi decidimus
 Quo pius Aeneas, quo Tullus, dives et Ancus, 15
 Pulvis et umbra fumus.
 Quis fit an adjiciant hodiernae craftina summae
 Tempora Di superi?
 Cuncta manus avidas fugient heredis, amico
 Quae dederis animo. 20
 Cum semel occideris, et de te splendida Minos
 Fecerit arbitria;
 Non, Torquate, genus, non te facundia, non te,
 Restituet pietas.
 Infernis neque enim tenebris Diana pudicum 25
 Liberat Hippolytum:
 Nec Lethaea valet Theseus abrumpere caro
 Vincula Pirithoo.

O D E VIII.

AD MARCIUM CENSORINUM.

DONAREM pateras, grataque commodus,
 Cenforine, meis aera sodalibus:
 Donarem tripodas, praemia fortium
 Graiorum: neque tu pessima munerum
 Ferres, divite me scilicet artium 5
 Quas aut Parrhasius protulit, aut Scopas;
 Hic saxo, liquidis ille coloribus
 Solers nunc hominem ponere, nunc Deum.

Sed

Sed non haec mihi vis; non tibi talium
 Res est aut animus deliciarum egens. 10
 Gaudes carminibus: carmina possumus
 Donare, et precium dicere muneri.
 Non incisa notis marmora publicis,
 Per quae spiritus et vita redit bonis
 Post mortem ducibus; non celeres fugae; 15
 Reiectaeque retrorsum Annibalis minae;
 Non incendia Carthaginis impiae,
 Ejus, qui domita nomen ab Africa
 Lucratus rediit, clarius indicant
 Laudes, quam Calabrae Pierides: neque 20
 Si chartae fileant quod bene feceris,
 Mercedem tuleris. quid foret Iliae
 Mavortisque puer, si taciturnitas
 Obstaret meritis invida Romuli?
 Ereptum Stygiis fluctibus Aeacum 25
 Virtus, et favor, et lingua potentium
 Vatum divitibus consecrat insulis.
 Dignum laude virum Musa vetat mori:
 Coelo Musa beat. sic Jovis interest
 Optatis epulis impiger Hercules: 30
 Clarum Tyndaridae sidus ab infimis
 Quassas eripiunt aequoribus rates:
 Ornatus viridi tempora pampino
 Liber vota bonos ducit ad exitus.

ODE IX.

AD LOLLIIUM.

NE forte credas interitura, quae
Longe sonantem natus ad Aufidum,

Non ante vulgatas per artes

Verba loquor focianda chordis:

Non, si priores Maeonius tenet

Sedes Homerus, Pindaricae latent,

Ceaeque, et Alcaei minaces,

Stefichorique graves Camenae:

Nec, si quid olim lufit Anacreon,

Delevit aetas: spirat adhuc amor,

Vivuntque commiffi calores

Aeoliae fidibus puellae.

Non fola comtos arfit adulteri

Crines, et aurum vestibis illitum

Mirata, regalesque cultus,

Et comites, Helene Lacaena:

Primufve Teucer tela Cydonio

Direxit arcu: non femel Ilios

Vexata: non pugnavit ingens

Idomeneus Sthenelufve folus

Dicenda Mufis proelia: non ferox

Hector, vel acer Deiphobus graves

Excepit ictus pro pudicis

Conjugibus puerisque primus;

Vixere

CARMINUM LIBER IV. 119

Vixere fortes ante Agamemnona 25
 Multi : sed omnes illacrymabiles
 Urgentur, ignotique longa
 Nocte, carent quia vate sacro.
 Paulum sepultae distat inertiae
 Celata virtus. non ego te meis 30
 Chartis inornatum fileri,
 Totve tuos patiar labores
 Impune, Lolli, carpere lividas
 Obliviones. est animus tibi
 Rerumque prudens, et secundis 35
 Temporibus dubiisque rectus :
 Vindex avarae fraudis, et abstinens
 Ducentis ad se cuncta pecuniae ;
 Consulque non unius anni ;
 Sed quoties bonus atque fidus 40
 Judex honestum praetulit utili, et
 Rejecit alto dona nocentium
 Vultu, et per obstantes catervas
 Explicuit sua victor arma.
 Non possidentem multa vocaveris 45
 Recte beatum : rectius occupat
 Nomen beati, qui Deorum
 Muneribus sapienter uti,
 Duramque callet pauperiem pati,
 Pejusque letho flagitium timet : 50
 Non ille pro caris amicis
 Aut patria timidus perire,

ODE X.

AD LIGURINUM.

O Crudelis adhuc, et Veneris muneribus potens,
 Insperata tuæ cum veniet pluma superbiae,
 Et, quæ nunc humeris involitant, deciderint comæ,
 Nunc et qui color est puniceæ flore prior rosæ,
 Mutatus, Ligurine, in faciem verterit hispidam; 5
 Dices, Heu (quoties te speculo videris alterum)
 Quæ mens est hodie, cur eadem non puero fuit?
 Vel cur his animis incolumes non redeunt genæ?

ODE XI.

AD PHYLLIDEM.

EST mihi nonum superantis annum
 Plenus Albani cadus; est in horto,
 Phylli, nectendis apium coronis;
 Est ederae vis
 Multa, qua crines religata fulges: 5
 Ridet argento domus: ara castis
 Vincita verbenis avet immolato
 Spargier agno:
 Cuncta festinat manus: huc et illuc
 Curfant mistæ pueris puellæ: 10
 Sordidum flammæ trepidant rotantes
 Vertice fumum.

Ut

CARMINUM LIBER IV. 121

Ut tamen noris quibus advoceris
Gaudiis; Idus tibi sunt agenda;
Qui dies mensem Veneris marinae
Findit Aprilem;

15

Jure solennis mihi, sanctiorque
Pene natali proprio; quod ex hac
Luce Maecenas meus affluentes
Ordinat annos.

20

Telephum, quem tu petis, occupavit,
Non tuae fortis juvenem, puella
Dives et lasciva; tenetque grata
Compede victum.

Terret ambustus Phaethon avaras
Spes: et exemplum grave praebet ales
Pegasus, terrenum equitem gravatus
Bellerophontem,

25

Semper ut te digna sequare; et, ultra
Quam licet sperare nefas putando,
Disparem vites. age, jam meorum
Finis amorum

30

(Non enim posthac alia calebo
Femina) condisce modos, amanda
Voce quos reddas: minuentur atrae
Carminum curae.

35

ODE

O D E XII.

A D V I R G I L I U M.

JAM veris comites, quae mare temperant,
Impellunt animae lintea Thraciae:

Jam nec prata rigent, nec fluvii strepunt

Hiberna nive turgidi:

Nidum ponit, Ityn flebiliter gemens,

5

Infelix avis, et Cecropiae domus

Aeternum opprobrium; quod male barbaras

Regum est ulta libidines:

Dicunt in tenero gramine pinguium

Custodes ovium carmina fistula;

10

Delectantque Deum, cui pecus et nigri

Colles Arcadiae placent.

Adduxere sitim tempora, Virgili:

Sed pressum Calibus ducere Liberum

Si gestis, juvenum nobilium cliens,

15

Nardo vina merebere:

Nardi parvus onyx eliciet cadum,

Qui nunc Sulpiciis accubat horreis,

Spes donare novas largus, amaraque

Curarum eluere efficax.

20

Ad quae si properas gaudia, cum tua

Velox merce veni: non ego te meis

Immunem meditor tingere poculis,

Plena dives ut in domo.

Verum

Verum pone moras et studium lucri ; 25
 Nigrorumque memor, dum licet, ignium,
 Misce stultitiam consiliis brevem :
 Dulce est desipere in loco.

O D E XIII.

I N L Y C E N.

AUDIVERE, Lyce, Di mea vota, Di
 Audivere, Lyce: sis anus, et tamen
 Vis formosa videri ;
 Ludisque et bibis impudens ;
 Et cantu tremulo pota Cupidinem 5
 Lentum sollicitas. ille virentis et
 Doctae psallere Chiae
 Pulchris excubat in genis.
 Importunus enim transvolat aridas
 Quercus, et refugit te, quia luridi 10
 Dentes, te, quia rugae
 Turpant, et capitis nives.
 Nec Coae referunt jam tibi purpurae,
 Nec clari lapides tempora, quae semel
 Notis condita fastis 15
 Inclusit volucris dies.
 Quo fugit Venus? heu! quove color? decens
 Quo motus? quid habes illius, illius,
 Quae spirabat amores,
 Quae me surpuerat mihi? 20

Felix

124 Q. HORATII FLACCI

Felix post Cynaram, notaque et artium

Gratarum facies : sed Cynarae breves

Annos fata dederunt,

Servatura diu parem

Cornicis vetulae temporibus Lycen :

25

Possent ut juvenes visere fervidi,

Multo non sine risu,

Dilapsam in cineres facem.

O D E XIV.

A D A U G U S T U M.

Q U A E cura Patrum, quaeve Quiritium,
Plenis honorum muneribus tuas,

Auguste, virtutes in aevum

Per titulos memoresque fastos

Aeternet? o, qua sol habitabiles

5

Illustrat oras, maxime principum,

Quem legis expertes Latinae

Vindelici didicere nuper

Quid Marte posses. milite nam tuo

Drusus Genaunos, implacidum genus,

10

Breunosque veloces, et arces

Alpibus impositas tremendis

Dejecit acer plus vice simplici.

Major Neronum mox grave proelium

Commisit, immanesque Rhoetos

15

Auspiciis pepulit secundis:

Spectandus

VIX 390

MUTUALITY, R.A.

O A E caris Paterne, quaeve Quirina
 Plenis honoribus muneribus laetam
 Regale virtutes in arum
 Per cunctos munerisq; fastos
 Et cunctas o, quas sol habet opes
 Illius omni, mixtae principibus
 Non legem experire fatigat
 Vnde illi dicitur super
 Et affare potes, colline nam tuo
 Cunctas, Cassares, imperium gerens
 Quod alijs videtur, et alicui
 Quod impotens videretur
 Quod tunc vix impotens
 Quod tunc vix impotens
 Quod tunc vix impotens
 Quod tunc vix impotens

Spectandus in certamine Martio,
Devota morti pectora liberae

Quantis fatigaret ruinis :

Indomitas prope qualis undas 20
Exercet Auster, Pleiadum choro
Scindente nubes ; impiger hostium

Vexare turmas, et frementem

Mittere equum medios per ignes.
Sic tauriformis volvitur Aufidus, 25
Qui regna Dauni praefluit Appuli,
Cum saevit, horrendamque cultis

Diluvium meditatur agris ;
Ut barbarorum Claudius agmina
Ferrata vasto diruit impetu, 30

Primosque et extremos metendo

Stravit humum, sine clade victor ;
Te copias, te consilium, et tuos
Praebente Divos. nam tibi, quo die

Portus Alexandria supplex 35

Et vacuum patefecit aulam,
Fortuna lustris prospera tercio
Belli secundos reddidit exitus,

Laudemque et optatum peractis

Imperiis decus arrogavit. 40
Te Cantaber non ante domabilis,
Medusque, et Indus, te profugus Scythes

Miratur, o tutela praefens

Italiae, dominaeque Romae.

126 Q. HORATII FLACCI

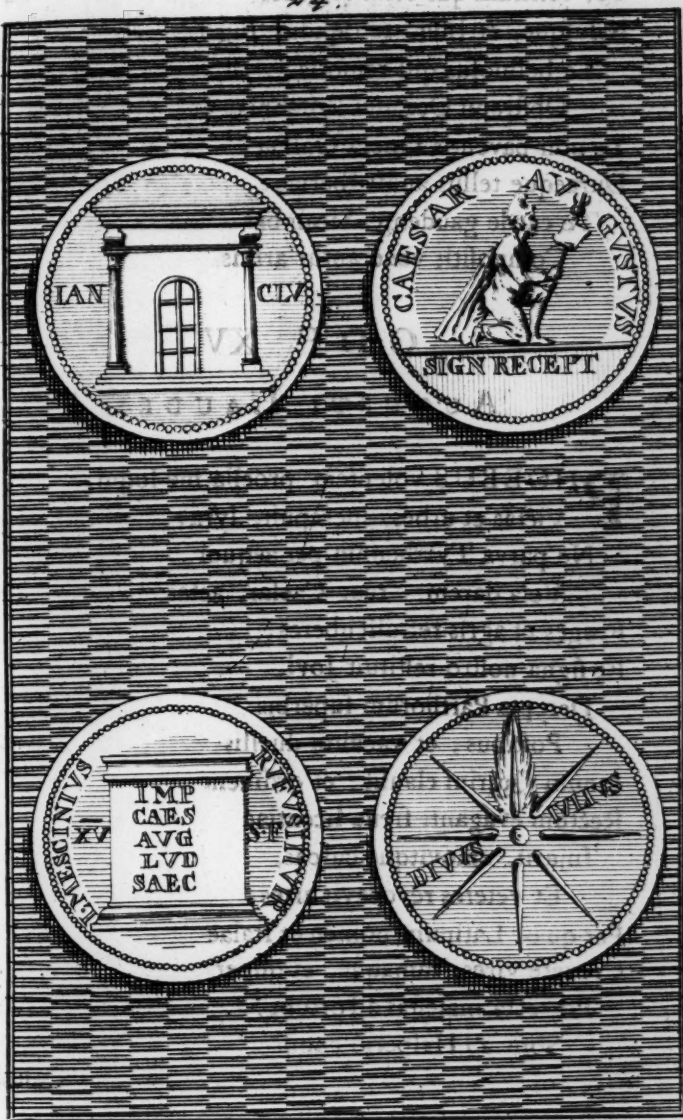
Te, fontium qui celat origines 45
 Nilusque, et Ister, te rapidus Tigris,
 Te belluosus qui remotis
 Obstrepat Oceanus Britannis,
 Te non paventis funera Galliae,
 Duraeque tellus audit Iberiae : 50
 Te caede gaudentes Sicambri
 Compositis venerantur armis.

O D E XV.

AUGUSTI LAUDES.

PHOEBUS volentem proelia me loqui,
 Victas et urbes, increpuit, lyra;
 Ne parva Tyrrenum per aequor
 Vela darem. tua, Caesar, aetas
 Fruges et agris rettulit uberes; 5
 Et signa nostro restituit Jovi,
 Derepta Parthorum superbis
 Postibus; et vacuum duellis
 Janum Quirini clausit; et ordinem
 Rectum evaganti frena licentiae 10
 Injecit, emovitque culpas,
 Et veteres revocavit artes;
 Per quas Latinum nomen et Italae
 Crevere vires, famaquē, et imperi
 Porrecta majestas ad ortum 15
 Solis ab Hesperio cubili.

Custode

J. Sam. sc.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

NOTES ON THE PROCEEDINGS

2000-01-01

1940-1941

... and ...

CARMINUM LIBER IV. 127

Custode rerum Caesare, non furor

Civilis, aut vis exiget otium;

Non ira, quae procudit enses,

Et miseras inimicat urbes.

20

Non qui profundum Danubium bibunt,

Edicta rumpent Julia; non Getae,

Non Seres, infidive Persae,

Non Tanaim prope flumen orti.

Nosque et profectis lucibus et sacris,

25

Inter jocos munera Liberi,

Cum prole, matronisque nostris,

Rite Deos prius apprecati,

Virtute sanctos, more patrum, duces,

Lydis remisso carmine tibiis,

30

Trojamque, et Anchisen, et almae

Progeniem Veneris canemus.

QUINTI

Q U I N T I
H O R A T I I F L A C C I
E P O D O N
L I B E R.

O D E I.

A D M A E C E N A T E M.

IBIS Liburnis inter alta navium,
Amice, propugnacula,
Paratus omne Caesaris periculum
Subire, Maecenas, tuo.

Quid nos? quibus te vita si superstite
Jucunda; si contra, gravis:

5

Utrumne jussi persequemur otium
Non dulce, ni tecum simul?

An hunc laborem mente laturi, decet
Qua ferre non molles viros?

10

Feremus; et te, vel per Alpium juga,
Inhospitalem et Caucasum,
Vel occidentis usque ad ultimum finem
Forti sequemur pectore.

Roges,

Roges, tuum labore quid juvem meo,

15

Imbellis ac firmus parum?

Comes minore sum futurus in metu,

Qui major absentes habet:

Ut assidens implumibus pullis avis

Serpentium allapsus timet

20

Magis relictis; non, ut adsit, auxili

Latura plus praesentibus.

Libenter hoc et omne militabitur

Bellum in tuae spem gratiae:

Non ut juvenis illigata pluribus

25

Aratra nitantur meis;

Pecusve Calabris ante fidus fervidum

Lucana mutet pascuis:

Nec ut superni villa candens Tusculi

Circaea tangat moenia.

30

Satis superque me benignitas tua

Ditavit: haud paravero,

Quod aut, avarus ut Chremes, terra premam;

Discinctus aut perdam ut nepos.

ODE II.

VITAE RUSTICAE LAUDES.

BEATUS ille, qui procul negotiis,

Ut prisca gens mortalium,

Paterna rura bobus exercet suis,

Solutus omni fenore;

K

Nec

130 Q. HORATII FLACCI

Nec excitatur classico miles truci, 5
 Nec horret iratum mare;
 Forumque vitat, et superba civium
 Potentiorum limina.
 Ergo aut adulta vitium propagine
 Altas maritat populos; 10
 Aut in reducta valle mugientium
 Prospektat errantes greges;
 Inutilesque falce ramos amputans,
 Feliciores inserit:
 Aut pressa puris mella condit amphoris; 15
 Aut tondet infirmas oves.
 Vel, cum decorum mitibus pomis caput
 Autumnus arvis extulit,
 Ut gaudet insitiva decerpens pyra,
 Certantem et uvam purpuræ, 20
 Qua muneretur te, Priape, et te, pater
 Silvane, tutor finium!
 Libet jacere modo sub antiqua ilice,
 Modo in tenaci gramine:
 Labuntur altis interim rivis aquæ; 25
 Queruntur in silvis aves;
 Fontesque lymphis obstrepunt manantibus,
 Somnos quod invitet leves.
 At cum tonantis annus hibernus Jovis
 Imbres nivesque comparat; 30
 Aut trudit acres hinc et hinc multa cane
 Apros in obstantes plagas:

Aut

Aut amite levi rara tendit retia,
 Turdis edacibus dolos;
 Pavidumque leporem, et advenam laqueo gruem, 35
 Jucunda captat praemia.
 Quis non malarum, quas amor curas habet,
 Haec inter obliviscitur?
 Quod si pudica mulier in partem juvet
 Domum atque dulces liberos, 40
 (Sabina qualis, aut perufla folibus
 Pernicis uxor Appuli)
 Sacrum vetustis exstruat lignis focum,
 Lassi sub adventum viri;
 Claudensque textis cratibus laetum pecus, 45
 Distenta ficcet ubera;
 Et horna dulci vina promens dolio,
 Dapes inemtis apparet;
 Non me Lucrina juverint conchylia,
 Magisve rhombus, aut scari, 50
 Si quos Eois intonata fluctibus
 Hiems ad hoc vertat mare:
 Non Afra avis descendat in ventrem meum,
 Non attagen Ionicus
 Jucundior, quam lecta de pinguisimis 55
 Oliva ramis arborum,
 Aut herba lapathi prata amantis, et gravi
 Malvae salubres corpori,
 Vel agna festis caesa Terminalibus,
 Vel hoedus ereptus lupo. 60

132 Q. HORATII FLACCI

Has inter epulas, ut juvat pastas oves.

Videre properantes domum!

Videre fessos vomerem inversum boves

Collo trahentes languido;

Positosque vernas, ditis examen domus,

65

Circum renidentes Lares!

Haec ubi locutus fenerator Alphius,

Jam jam futurus rusticus,

Omnem relegit Idibus pecuniam;

Quærit Calendis ponere.

70

ODE III.

AD MAECENATEM.

PARENTIS olim si quis impia manu
Senile guttur fregerit;

Edit cicutis allium nocentius.

O dura messorum ilia!

Quid hoc veneni saevit in praecordiis?

5

Num viperinus his cruor

Incoctus herbis me fefellit? an malas

Canidia tractavit dapes?

Ut Argonautas praeter omnes candidum

Medea mirata est ducem,

10

Ignota tauris illigaturum juga,

Perunxit hoc Jafonem:

Hoc delibutis ulta donis pellicem,

Serpente fugit alite.

Nec

EPODON LIBER!

T33

Nec tantus unquam fiderum insedit vapor

15

Siticulofae Apuliae :

Nec munus humeris efficacis Herculis

Inarfit aestuosius.

At, si quid unquam tale concupiueris,

Jocose Maecenas; precor

20

Manum puella suavio opponat tuo,

Extrema et in sponda cubet.

O D E IV.

IN SEX. MAENAM POMPEII LIBERTUM.

LUPIS et agnis quanta sortito obtigit,
Tecum mihi discordia est,

Ibericis peruste funibus latus,

Et crura dura compede.

Licet superbus ambules pecunia,

5

Fortuna non mutat genus.

Videsne, sacram metiente te viam

Cum bis ter ulnarum toga,

Ut ora vertat huc et huc euntium

Liberrima indignatio?

10

Sectus flagellis hic triumphalibus

Praeconis ad fastidium,

Arat Falerni mille fundi jugera,

Et Appiam mannis terit;

Sedilibusque magnus in primis eques,

15

Othone contemto, sedet.

K 3

Quid

Quid attinet tot ora navium gravi
 Rostrata duci pondere
 Contra latrones atque fervilem manum,
 Hoc, hoc tribuno militum?

ODE V.

IN CANIDIAM VENEFICAM.

AT o Deorum quidquid in coelo regit
 Terras et humanum genus,
 Quid iste fert tumultus? et quid omnium
 Vultus in unum me truces?
 Per liberos te, si vocata partibus 5
 Lucina veris adfuit,
 Per hoc inane purpurae decus precor,
 Per improbaturum haec Jovem;
 Quid ut noverca me intueris, aut uti
 Petita ferro bellua? 10
 Ut haec trementi questus ore, constitit
 Insignibus raptis puer,
 Impube corpus, quale posset impia
 Mollire Thracum pectora:
 Canidia brevibus implicata viperis 15
 Crines et incomtum caput,
 Jubet sepulcris caprificos erutas,
 Jubet cupressus funebres,
 Et uncta turpis ova ranae sanguine,
 Plumamque nocturnae strigis, 20
 Her-

Herbasque, quas Iolcos, atque Iberia
 Mittit venenorum ferax,
 Et ossa ab ore rapta jejunae canis,
 Flammis aduri Colchicis.
 At expedita Sagana per totam domum 25
 Spargens Avernales aquas,
 Horret capillis, ut marinus, asperis,
 Echinus, aut currens aper.
 Abacta nulla Veia conscientia
 Ligonibus duris humum 30
 Exhaustabat, ingemens laboribus :
 Quo posset infossus puer
 Longe die bis terve mutatae dapis
 Inemori spectaculo ;
 Cum promineret ore, quantum exstant aqua 35
 Suspensa mento corpora,
 Exsucta uti medulla, et aridum jecur
 Amoris esset poculum ;
 Interminato cum semel fixae cibo
 Intabuissent pupulae. 40
 Non defuisse masculae libidinis
 Ariminensem Foliam,
 Et otiosa credidit Neapolis,
 Et omne vicinum oppidum :
 Quae sidera excantata voce Thessala, 45
 Lunamque coelo deripit.
 Hic irrefectum saeva dente livido
 Canidia rodens pollicem,

136 Q. HORATII FLACCI

Quid dixit? aut quid tacuit? o rebus meis
 Non infideles arbitrae, 50
 Nox, et Diana, quæ silentium regis,
 Arcana cum fiunt sacra;
 Nunc, nunc adeste: nunc in hostiles domos
 Iram atque numen vertite:
 Formidolosis dum latent filvis ferae, 55
 Dulci sopore languidae:
 Senem, quod omnes rideant, adulterum
 Latrent Suburanae canes,
 Nardo perunctum, quale non perfectius
 Meae laborarint manus. 60
 Quid accidit? cur dira barbaræ minus
 Venena Medæe valent?
 Quibus superbam fugit ulta pellicem
 Magni Creontis filiam;
 Cum palla, tabo munus imbutum, novam 65
 Incendio nuptam abstulit.
 Atqui nec herba, nec latens in asperis
 Radix fefellit me locis.
 Indormit unctis omnium cubilibus
 Oblivione pellicum. 70
 Ah, ah, solutus ambulat veneficæ
 Scientioris carmine.
 Non usitatis, Vare, potionibus
 (O multa fleturum caput!)
 Ad me recurres: nec vocata mens tua 75
 Marſis redibit vocibus.

Majus parabo : majus infundam tibi
Fastidienti poculum.

Priusque coelum fidet inferius mari,
Tellure porrecta super,

80

Quam non amore sic meo flagres, uti
Bitumen atris ignibus.

Sub haec puer, jam non, ut ante, mollibus
Lenire verbis impias ;

Sed dubius unde rumperet silentium,
Misit Thyesteas preces.

85

Venena, magnum fas nefasque, non valent
Convertere humanam vicem :

Diris agam vos : dira detestatio
Nulla expiatur victima.

90

Quin, ubi perire jussus expiravero,
Nocturnus occurram furor ;

Petamque vultus umbra curvis unguibus ;
(Quae vis Deorum est Manium)

Et inquietis assidens praecordiis,
Pavore somnos auferam.

95

Vos turba vicatim, hinc et hinc faxis petens,
Contundet obscoenas anus.

Post, insepulta membra different lupi
Et Esquilinae alites.

100

Neque hoc parentes, heu mihi superstites !
Effugerit spectaculum.

O D E VI.

IN CASSIUM SEVERUM.

QUID immerentes hospites vexas, canis,
 Ignavus adversum lupos ?
 Quin huc inanes, si potes, vertis minas,
 Et me remorsurum petis ?
 Nam, qualis aut Molossus, aut fulvus Lacon, 5
 Amica vis pastoribus,
 Agam per altas aure sublata nives,
 Quaecunque praecedet fera.
 Tu, cum timenda voce complesti nemus,
 Projectum odoraris cibum. 10
 Cave, cave : namque in malos asperrimus
 Parata tollo cornua ;
 Qualis Lycambae spretus infido gener,
 Aut acer hostis Bupalus.
 An, si quis atro dente me petiverit, 15
 Inultus ut flebo puer ?

O D E VII.

AD POPULUM ROMANUM.

QUO, quo scelesti ruitis ? aut cur dexteris
 Aptantur enses conditi ?
 Parumne campis atque Neptuno super
 Fusum est Latini sanguinis ?

Non

EPIDON LIBER.

139

Non ut superbas invidae Carthaginiſ

5

Romanus arces ureret;

Intactus aut Britannus ut descenderet

Sacra catenatus via:

Sed ut, secundum vota Parthorum, sua

Urbs haec periret dextera.

10

Neque hic lupis mos, nec fuit leonibus

Unquam, nisi in dispar, feris.

Furor ne caecus, an rapit vis acrior,

An culpa? responsum date.

Tacent: & ora pallor albus inficit;

15

Mentesque percussae stupent.

Sic est: acerba fata Romanos agunt,

Scelusque fraternae necis;

Ut immerentis fluxit in terram Remi

Sacer nepotibus cruor.

20

ODE VIII.

IN ANUM LIBIDINOSAM.

ROGARE longo putidam te seculo,
Vires quid enervet meas?

Cum sit tibi dens ater, et rugis vetus

Frontem senectus exaret;

Hietque turpis inter aridas nates

5

Podex, velut crudae bovis.

Sed incitat me pectus, et mammae putres,

Equina quales ubera;

Ven-

140 Q. HORATII FLACCI

Venterque mollis, et femur tumentibus
Exile furis additum.

10

Esto beata: funus atque imagines
Ducant triumphales tuum:

Nec fit marita quae rotundioribus
Onusta baccis ambulet.

Quid, quod libelli Stoici inter sericos
Jacere pulvillos amant?

15

Illiterati num minus nervi rigent?
Minusve languet fascinum?

Quod ut superbo provoces ab inguine,
Ore allaborandum est tibi.

O D E IX.

AD MAECENATEM.

QUANDO repostum Caecubum ad festas dapes,
Victore laetus Caesare,

Tecum sub alta (sic Jovi gratum) domo,
Beate Maecenas, bibam,

Sonante missum tibiis carmen lyra,
Hac Dorium, illis Barbarum?

5

Ut nuper; actus cum freto Neptunius
Dux fugit uestis navibus,

Minatus Urbi vincla, quae detraxerat
Servis amicus perfidis.

10

Romanus (eheu! posteris negabitur)
Emancipatus feminae

Fert

Fert vallum et arma miles, et spadonibus

Servire rugosis potest:

Interque signa turpe militaria

15

Sol aspicit conopeum.

Ad hunc frementes verterunt bis mille equos

Galli, canentes Caesarem :

Hostiliumque navium porta latent

Puppes sinistrorsum citae.

20

Io triumphe ; tu moraris aureos

Currus, et intactas boves.

Io triumphe ; nec Jugurthino parem

Bello reportasti ducem ;

Neque Africano, cui super Carthaginem

25

Virtus sepulcrum condidit.

Terra marique victus hostis, Punico

Lugubre mutavit sagum.

Aut ille centum nobilem Cretam urbibus

Ventis iturus non suis,

30

Exercitatas aut petit Syrtes Noto,

Aut fertur incerto mari.

Capaciores affer huc, puer, scyphos,

Et Chia vina aut Lesbica ;

Vel, quod fluentem nauseam coerceat,

35

Metire nobis Caecubum.

Curam metumque Caesaris rerum juvat

Dulci Lyaeo solvere.

ODE X.

IN MAEVIVM.

MALA soluta navis exit alite
 Ferens olentem Maevium.
 Ut horridis utrumque verberes latus,
 Auster, memento fluctibus.
 Niger rudentes Euris, inverfo mari, 5
 Fractosque remos differat.
 Insurgat Aquilo, quantus altis montibus
 Frangit trementes ilices.
 Nec fidus atra nocte amicum appareat,
 Qua tristis Orion cadit : 10
 Quietiore nec feratur aequore
 Quam Graia victorum manus ;
 Cum Pallas usto vertit iram ab Illo
 In impiam Ajacis ratem.
 O quantus instat navitis sudor tuis, 15
 Tibique pallor luteus,
 Et illa non virilis ejulatio,
 Preces & aversum ad Jovem ;
 Ionius udo cum remugiens sinus
 Noto carinam ruperit ! 20
 Opima quod si praeda curvo litore
 Porrecta mergos juveris ;
 Libidinosus immolabitur caper,
 Et agna Tempestatibus.

ODE XL.

AD PETTIUM.

PETTI, nihil me, sicut antea, juvat
Scribere versiculos, amore perculsum gravi;
Amore, qui me, praeter omnes, expetit
Mollibus in pueris aut in puellis urere.
Hic tertius December, ex quo destiti 5
Inachia furere, filvis honorem decutit.
Heu me, per Urbem (nam pudet tanti mali)
Fabula quanta fui! conviviorum et poenitet,
In queis amantem et languor et silentium
Arguit, et latere petitus imo spiritus. 10
Contrane lucrum nil valere candidum
Pauperis ingenium, querebar, applorans tibi;
Simul calentis inverecondus Deus
Fervidiore mero arcana promorat loco.
Quod si meis inaequet praecordiis 15
Libera bilis, ut haec ingrata ventis dividat
Fomenta, vulnus nil malum levantia;
Desinet imparibus certare summotus pudor.
Ubi haec severus te palam laudaveram,
Jussu abire domum, ferebar incerto pede 20
Ad non amicos, heu, mihi postes, et heu,
Limina dura; quibus lumbos et infregi latus.
Nunc, gloriantis quamlibet mulierculam
Vincere mollitia, amor Lycisci me tenet:

Unde

144 Q. HORATII FLACCI

Unde expedire non amicorum queant

25

Libera confilia, nec contumeliae graves;

Sed alius ardor, aut puellae candidae.

Aut teretis pueri, longam renodantis comam.

O D E XII.

QUID tibi vis, mulier nigris dignissima barris?
Munera cur mihi, quidve tabellas

Mittis, nec firmo juveni, neque naris obesae?

Namque sagacius unus odoror,

Polypus, an gravis hirsutis cubet hircus in alis,

5

Quam canis acer, ubi lateat fus.

Quis fudor vietis, et quam malus undique membris

Crescit odor! cum pene soluto

Indomitam properat rabiem sedare; nec illi

Jam manet humida creta, colorque

10

Stercore fucatus crocodili; jamque subando

Tenta cubilia, tectaque rumpit.

Vel mea cum faevis agitat fastidia verbis:

Inachia langues minus ac me:

Inachiam ter nocte potes; mihi semper ad unum

15

Mollis opus. pereat male, quae te

Lesbia, quaerenti taurum, monstravit inertem:

Cum mihi Cous adesset Amyntas;

Cujus in indomito constantior inguine nervus,

Quam nova collibus arbor inhaeret.

20

Muricibus Tyriis iteratae vellera lanæ

Cui properabantur? tibi? nempe

Ne

Ne foret aequales inter conviva, magis quem

Diligeret mulier sua, quam te.

O ego non felix, quam tu fugis, ut pavet acres 25

Aгна lupos, capreaeque leones.

O D E XIII.

A D A M I C O S.

HORRIDA tempestas coelum contraxit; et
imbres

Nivesque deducunt Jovem: nunc mare nunc filūae
Threicio Aquilone sonant. rapiamus, amici,

Occasionem de die: dumque virent genua,

Et decet, obducta solvatur fronte senectus. 5

Tu vina Torquato move consule pressa meo.

Caetera mitte loqui: Deus haec fortasse benigna

Reducet in sedem vice. nunc et Achaemenia

Perfundi nardo juvat, et fide Cyllenea

Levare diris pectora sollicitudinibus: 10

Nobilis ut grandi cecinit Centaurus alumno:

Invieste, mortalis Dea nate puer Thetide,

Te manet Assaraci tellus, quam frigida parvi

Findunt Scamandri flumina, lubricus et Simois:

Unde tibi reditum certo subtemine Parcae 15

Rupere; nec mater domum caerulea te revehet.

Illic omne malum vino cantuque levato,

Deformis aegrimoniae, dulcibus alloquiis.

O D E XIV.

A D M A E C E N A T E M.

MOLLIS inertia cur tantam diffuderit imis
Oblivionem sensibus;

Pocula Lethaeos ut si ducentia somnos

Arente fauce traxerim,

Candide Maecenas, occidis saepe rogando. 5

Deus, Deus nam me vetat,

Inceptos, olim promissum carmen, iambos

Ad umbilicum adducere.

Non aliter Samio dicunt arfisse Bathyllo

Anacreonta Teïum ; 10

Qui persaepe cava testudine flevit amorem

Non elaboratum ad pedem.

Ureris ipse miser : quod si non pulchrior ignis

Accendit obsessam Ilion,

Gaude sorte tua. me libertina, neque uno 15

Contenta, Phryne macerat.

O D E XV.

A D N E A E R A M.

NOX erat, et coelo fulgebat luna sereno
Inter minora fidera ;

Cum tu magnorum numen laesura Deorum

In verba jurabas mea,

Arctius

5

o

5

us

25

EPODON LIBER.

147

Arctius atque edera procera astringitur ilex,
 Lentis adhaerens brachiis;
 Dum pecori lupo, et nautis infestus Orion
 Turbaret hibernum mare,
 Intonsofque agigaret Apollinis aura capillos,
 Fore hunc amorem mutuum. 10
 O dolitura mea multum virtute, Neaera:
 Nam si quid in Flacco viri est,
 Non feret assiduas potiori te dare noctes;
 Et quaeret iratus parem:
 Nec semel offensae cedet constantia formae, 15
 Si certus intrarit dolor.
 At tu, quicumque es felicior, atque meo nunc
 Superbus incedis malo;
 Sis pecore et multa dives tellure licebit,
 Tibique Pactolus fluat, 20
 Nec te Pythagorae fallant arcana renati,
 Formaue vincas Nirea;
 Eheu, translatos alio moerebis amores:
 Ast ego vicissim risero.

O D E XVI.

AD POPULUM ROMANUM.

ALTERA jam teritur bellis civilibus aetas;
 Suis et ipsa Roma viribus ruit.
 Quem neque finitimi valuerunt perdere Marfi,
 Minacis aut Etrusca Porfennae manus,

L 2

Aemula

148 Q. HORATII FLACCI

Aemula nec virtus Capuae, nec Spartacus acer, 5
 Novisque rebus infidelis Allobrox;
 Nec fera caerulea domuit Germania pube,
 Parentibusque abominatus Annibal;
 Impia perdemus devoti sanguinis aetas:
 Ferisque rursus occupabitur solum. 10
 Barbarus, heu, cineres insistet victor, et Urbem
 Eques sonante verberabit ungula;
 Quaeque carent ventis et solibus ossa Quirini
 (Nefas videre) dissipabit insolens.
 Forte quid expediat, communiter, aut melior pars, 15
 Malis carere quaeritis laboribus.
 Nulla sit hac potior sententia: (Phocaeorum
 Velut profugit execrata civitas
 Agros atque lares patrios, habitandaque fana
 Apris reliquit et rapacibus lupis) 20
 Ire, pedes quocunque ferent, quocunque per undas
 Notus vocabit, aut protervus Africanus.
 Sic placet? an melius quis habet suadere? secunda
 Ratem occupare quid moramur alite?
 Sed juremus in haec: simul imis saxa renarint 25
 Vadis levata, ne redire sit nefas:
 Neu conversa domum pigeat dare lintea, quando
 Padus Matina laverit cacumina;
 In mare ceu celsus procurrerit Apenninus,
 Novaque monstra junxerit libidine 30
 Mirus amor; juvet ut tigres subfidere cervis,
 Adulteretur et columba miluo;

Credula nec rivos timeant armenta leones ;
 Ametque falsa levis hircus aequora.
 Haec, et quae poterunt reditus abscindere dulces, 35
 Eamus omnis execrata civitas,
 Aut pars indocili melior grege : mollis et exspes
 Inominata perprimat cubilia.
 Vos quibus est virtus, muliebrem tollite luctum,
 Etrusca praeter et volate litora. 40
 Nos manet Oceanus circumvagus : arva, beata
 Petamus arva, divites et insulas,
 Reddit ubi Cererem tellus inarata quotannis,
 Et imputata floret usque vinea ;
 Germinat et nunquam fallentis termes olivae, 45
 Suamque pulla ficus ornat arborem ;
 Mella cava manant ex ilice ; montibus altis
 Levis crepante lympha defilit pede,
 Illic injussae veniunt ad mulctra capellae,
 Refertque tenta grex amicus ubera ; 50
 Nec vespertinus circumgemit ursus ovile,
 Nec intumescit alta viperis humus :
 Pluraque felices mirabimur ; ut neque largis
 Aquosus Eurus arva radat imbribus,
 Pingua nec siccis urantur semina glebis ; 55
 Utrumque rege temperante coelitum.
 Non huc Argoo contendit remige pinus ;
 Neque impudica Colchis intulit pedem :
 Non huc Sidonii torferunt cornua nautae,
 Laboriosa nec cohors Ulyssæi. 60

150 Q. HORATII FLACCI

Nulla nocent pecori contagia: nullius astri
 Gregem aestuosa torret impotentia.
 Jupiter illa piae secrevit litora genti;
 Ut inquinavit aere tempus aureum:
 Aere, dehinc ferro duravit secula; quorum
 Piiis secunda, vate me, datur fuga.

65

ODE XVII.

AD CANIDIAM.

JAM jam efficaci do manus scientiae;
 Supplex et oro regna per Proserpinae,
 Per et Dianae non movenda numina,
 Per atque libros carminum valentium
 Refixa coelo devocare fidera;
 Canidia, parce vocibus tandem sacris,
 Citumque retro solve, solve turbinem.
 Movit nepotem Telephus Nereium,
 In quem superbus ordinarat agmina
 Myforum, et in quem tela acuta torserat.
 Luxere matres Iliae addictum feris
 Alitibus atque canibus homicidam Hectorem;
 Postquam relictis moenibus rex procidit,
 Heu, pervicacis ad pedes Achillei.
 Setosa duris exuere pellibus
 Laboriosi remiges Ulyssæi,
 Volente Circe, membra: tunc mens et sonus
 Relatus, atque notus in vultus honor.

5

10

15

Dedi

Dedi satis superque poenarum tibi,
 Amata nautis multum et institoribus. 20
 Fugit juvenas, et verecundus color
 Reliquit; ossa pelle amicta lurida:
 Tuis capillus albus est odoribus.
 Nullum a labore me reclinat otium:
 Urget diem nox, et dies noctem: neque est 25
 Levare tenta spiritu praecordia.
 Ergo negatum vincor ut credam miser,
 Sabella pectus increpare carmina,
 Caputque Marfa diffilire naenia.
 Quid amplius vis? o mare! o terra! ardeo, 30
 Quantum neque atro delibutus Hercules
 Nessi cruore, nec Sicana fervida
 Furens in Aetna flamma. tu, donec cinis
 Injuriosis aridus ventis ferar,
 Cales venenis officina Colchicis. 35
 Quae finis? aut quod me manet stipendium?
 Effare: iussas cum fide poenas luam;
 Paratus expiare, seu poposceris
 Centum juvencis, sive mendaci lyra
 Voles sonari: tu pudica, tu proba 40
 Perambulabis astra fidus aureum.
 Infamis Helenae Castor offensus vice,
 Fraterque magni Castoris, victi prece,
 Ademta vati reddidere lumina.
 Et tu (potes nam) solve me dementia, 45
 O nec paternis obsoleta fordibus,
 Nec in sepulcris pauperum prudens anus

152 Q. HORATII FLACCI

Novendiales dissipare pulveres.

Tibi hospitale pectus, et purae manus ;

Tuusque venter partumeius ; et tuo

Cruore rubros obstetrix pannos lavit,

Utcunque fortis exilis puerpera.

50

CANIDIAE RESPONSIO.

QUID obferatis auribus fundis preces ?

Non saxa nudis surdiora navitis

Neptunus alto tundit hibernus salo.

Inultus ut tu riseris Cotyttia

Vulgata, sacrum liberi Cupidinis ?

Et Esquilini pontifex venefici

Impune ut Urbem nomine impleris meo ?

Quid proderit ditasse Pelignas anus

Velociusve miscuisse toxicum,

Si tardiora fata te votis manent ?

Ingrata misero vita ducenda est, in hoc,

Novis ut usque suppetas doloribus.

Optat quietem Pelopis infidi pater,

Egens benignae Tantalus semper dapis ;

Optat Prometheus obligatus aliti :

Optat supremo collocare Sisyphus

In monte saxum : sed vetant leges Jovis.

Voles modo altis defilire turribus,

Modo ense pectus Norico recludere ;

Frustraque vincla gutturi innectes tuo,

Fastidiosa

55

60

65

70

EPODON LIBER.

153

Fastidiosa tristis aegrimonia.

Vectabor humeris tunc ego inimicis eques:

Meaeque terra cedit insolentiae.

75

An quae movere cereas imagines,

(Ut ipse nosti curiosus) et polo

Deripere lunam vocibus possim meis,

Possim crematos excitare mortuos,

Desiderique temperare poculum ;

80

Plorem artis in te nil valentis exitum ?

QUINTI

Q U I N T I
HORATII FLACCI
CARMEN SECULARE.

PHOEBE, filvarumque potens Diana,
Lucidum coeli decus, o colendi
Semper, et culti, date quae precamur
Tempore sacro :

Quo Sibyllini monuere versus,
Virgines lectas puerosque castos,
Dis, quibus septem placuere colles,
Dicere carmen.

5

Alme Sol, curru nitido diem qui
Promis et celas, aliusque et idem
Nasceris ; possis nihil urbe Roma
Visere majus.

10

Rite maturos aperire partus
Lenis Ilithyia, tuere matres ;
Sive tu Lucina probas vocari,
Seu Genitalis.

15

Diva, producas sobolem ; Patrumque
Prosperes decreta super jugandis
Feminis, prolisque novae feraci
Lege marita :

20

Certus

I

26

5

10

15

20
rtus

Certus undenos decies per annos

Orbis ut cantus referatque ludos

Ter die claro, totiesque grata

Nocte frequentes.

Vosque veraces cecinisse Parcae,

25

Quod semel dictum est, stabilisque rerum

Terminus servet, bona jam peractis

Jungite fata.

Fertilis frugum pecorisque tellus

opicea donet Cererem corona :

30

Nutrient foetus et aquae salubres,

Et Jovis aerae.

Condito mitis placidusque telo

Supplices audi pueros, Apollo :

Siderum regina bicornis audi,

35

Luna, puellas.

Roma si vestrum est opus, Iliaque

Litus Etruscum tenuere turmae,

Jussa pars mutare lares et urbem

Sospite cursu :

40

Cui per ardentem sine fraude Trojam

Castus Aeneas patriae superstes

Liberum munivit iter, daturus

Plura relictis :

Di probos mores docili juventae,

45

Di senectuti placidae quietem,

Romulae genti date remque, prolemque,

Et decus omne.

Quique

156 Q. HORATII FLACCI

Quique vos bobus veneratur albis
 Clarus Anchisae Venerisque sanguis, 50
 Imperet bellante prior, jacentem
 Lenis in hostem.

Jam mari terraque manus potentes
 Medus, Albanasque timet secures:
 Jam Scythae responsa petunt, superbi 55
 Nuper et Indi.

Jam Fides, et Pax, et Honor, Pudorque
 Priscus, et neglecta redire Virtus
 Audet; apparetque beata pleno
 Copia cornu. 60

Augur, et fulgente decorus arcu
 Phoebus, acceptusque novem Camenis,
 Qui salutare levat arte fessos
 Corporis artus;

Si Palatinas videt aequus arces 65
 Remque Romanam, Latiumque felix,
 Alterum in lustrum, meliusque semper
 Proroget aevum.

Quaeque Aventinum tenet Algidumque,
 Quindecim Diana preces virorum 70
 Curet; et votis puerorum amicas
 Applicet aures.

Haec Jovem sentire, Deosque cunctos,
 Spem bonam certamque domum reporto,
 Doctus et Phoebi chorus et Dianae 75
 Dicere laudes.

Q U I N T I